Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1121 — ՇՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 30 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1887 — (Ն. Տ.) 12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1887 — 24 ՄՈՒՀԱՐՐԻՄ 1305

20 ՓԱՐԱ (Ց'ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԱՌԱՒԱԼ ԿԱՄ ՀԱՅ ԵՒ ԲԱՆ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ԲԵՐՎԻ.
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ԻՐԱՒԱՆՔՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱԲԵԼՅԱԼ ԱՌՆՈՒԹԵԱՆ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ԳՐԱԽՕՒԹԵԱՆ ԵՒ ՍՏԱՑՈՂՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ (Ց'ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ Հայոց Տարեկան	դահեկան արժէք	160
» » Վեցամսեայ	» »	80
» » Կուամսեայ	» »	40
Դուռառաց » եւ տեղւոյն		
Թղթատարով տարեկան	» »	240
Դուռառաց Հայոց եւ տեղւոյն		
Թղթատարով վեցամսեայ	» »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան	ֆրանք	56
» » վեցամսեայ	»	28

Դուռս գրկուած լրատուաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է. խմբագրութեանս գրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karaköy Deërmen Han à Constantinople

Կ. ՊՈԼԻՍ, 30 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, 1887

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽՆԴԻՐ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵՑՔ

(ԹԱՅՄԶԻՆ ՎԻԵՆՆԱՅԻ ԹՂԹԱԿՑԷՆ)

Վիեննա, 4 Հոկտ.

«Պալքանեան Թերակղզւոյ երկաթուղիները բանեցնելու խնդիրն, (օրք քիչ օրէն պիտի միացուին՝ Պուլկարիոյ գծերուն առարտմամբ,) երկար բարակ բանակցութեանց նիւթ պիտի լինի։ Եւրոպիոյ Օսմ. երկաթուղիներն այժմ կը բանեցնէ աւստրեան ընկերութիւն մը, յորում Պառոն Հիրշ Գըլխաւոր ստացուածատէրն է։ Թուրքիոյ դիւրաղաձուութեան դպչող կէտ մ'եղած է միշտ որ Թուրքիոյ երկաթուղիները կը բանեցնէ աւստրեան ընկերութիւն մը։ Պառոն Հիրշ Օսմ. Կառավարութեան հետ ունի չկարգադրուած մեծամեծ հաշիւներ, զորս մաքրել կ'ուզէ, և առ այս հաստատելու համար Բ. Դուռն, քանիցս առաջարկեց, ուրիշ պայմաններէ զատ, իւր «Աւստրեան Շահագործման Ընկերութիւնը» փոխել Օսմանեան Ընկերութեան մը։ Բայց Բ. Դուռն ո՛չ միայն ընկերութեան փոխուիլը կ'ուզէր, այլ և Պառոն Հիրշի անոր մէջէն երթալն։ Իսկ Պառոն Հիրշ ցայս վայր կարող չէր եղած իւր տեղը բռնող դրամատէր մը, կամ դրամատերաց խմբակ մը գտնել։ Այս դժուարութեան պատճառն է Բ. Դրան հետ առկախ մնացած մեծագումար պահանջքի խնդիրը։ Վերջերս Պառոնը համոզեց միացման դիմերը շնոր սեղանաւորական խմբակին՝ Արեւելեան երկաթուղիները բանեցնելու համար կազմ գադրութեան մը գալու, Բ. Դրան հետ առնելիքի խնդրոյն լուծման պայմանաւ։ Այդ խմբակ կը պատրաստակէ Օսմ. Պանքան, Վիէննայի Լէնտեր Պանքն և Բարիզի Ռոնդուառ տ'Էսքոնդն, և 30 միլիոն ֆր. ունի, զոր կը հաւանի բարձրացնել 130 միլիոնի, և ստանձնել՝ իբրեւ օսմանեան ընկերութիւն մը՝ Կ. Պոլսոյ և Սելանիկի օսմանեան երկուց երկաթուղեաց պահպանումն և շահագործումն։

«Այս կարգադրութիւն ի գործ պիտի դրուի երբ Պառոն Հիրշ մաքրէ Թուրք Կառավարութեան հետ ունեցած հաշիւները։ Երկու կողմերն ալ մեծամեծ դժուարներ կը պահանջեն իրարմէ, որք երկուստեք անկարելի եղած է իրաւարարութեամբ համաձայնութիւն գոյացնել։ Ուստի, Պառոն Հիրշի յայտարարելը վերոյիշեալ սեղանաւորական խմբակին կողմէ առաջարկուեցաւ որ Բ. Դուռը դիմէ Անգլիոյ, Ֆրանսայի կամ Պելճիոյ Կառավարութեան, խնդրելով որ իրաւագէտ մը անուանի՝ մաքրելու այս հաշիւներ և երկուստեք օրինաւոր համեմատութեան մը վերածելու զայն։

«Անգամ մը որ այսպէս պարզուին հաշիւները, կարելի է վերջնական կարգադրման մը գալ բարեկամաբար, կամ իրաւաբարութեամբ։ Բ. Դրան համար սոյն առաջարկութեան հրապուրիչ կողմն այն է թէ իւր երկաթուղիները բանեցնելու համար այսուհետեւ Օսմանեան Ընկերութիւն մը կրնայ ունենալ առանց Պառոն Հիրշի, և խնդիր չի կրնար լինել վերոյիշեալ սեղանաւորական խմբակին սոյնպիսի Օսմանեան Ընկերութիւն մը կազմելու կատարեալ ձեռնհասութեան մասին։

«Բայց այս կարգադրութեան հաւանօրէն ծանր ընդդիմութիւն մը պիտի լինի Աւստրիոյ Հունգարիոյ կողմէ։ Աւստրեան Պետական Երկաթուղեաց Ընկերութիւնը միշտ յոյս կը տածէր իւր ձեռքն անցուցնելու Օսմ. Երկաթուղեաց շահագործումն, իսկ երբ այդ երկաթուղիք կ'անցնին ա՛նպիսի խմբակի մը ձեռքն յորում անգլիական եւ ֆրանսական շահերն առաւելակշռող են, յայտնի է թէ գործը չի յաջողիր աւստրո-հունգարական հայեացքներու։

«Ուրեմն, անհաւանական է որ Օսմ. Ընկերութեան մը հաստատման յատակագիծն իւր այժմեան ձեւով գործադրելի լինի, և միացման խնդիրը տակաւին ժամանակ մ'ելս անոյշ պիտի մնայ, մինչեւ որ հասկցուի թէ ո՛վ պիտի բանեցնէ միացեալ գիծերն։ Երկաթուղւոյ խնդիրը կը գտնուի բովանդակ Պալքանեան Թերակղզւոյ բաղաքականութեան ներքեւ, և թէպէտ շինելի բան քիչ մնացած է այժմ, շինուած գիծերը բանեցնելու վերաբերեալ խնդիրը ա՛նպիսի հակառակ շահեր կը յարուցանեն որ անոնց լուծումը ժամանակի կարօտ է դեռ։»

* * *

Վիեննա, 5 Հոկտ.

«Պալքանեան Երկաթուղիներն Օսմ. Ընկերութեան մը ձեռքով բանեցնելու մասին Պառոն Հիրշի ծրագրոյն նիւթ կատմամբ, կ'իմանամ թէ աւստրո-մաճառ Կառավարութիւնը բացարձակապէս պիտի հակառակի նոյն երկաթուղեաց այժմեան աւստրեան ընկերութեան կերպարանափոխութեան։ Պ. Թիսա որոշ յայտարարութիւններ բրած է այս մասին, և հրահանգներ զրկուած են աւստրո-մաճառ դեսպան Պառոն Քալիչէի ի Կ. Պոլիս՝ ծանուցանելու Բ. Դրան թէ Աւստրիա չպիտի հաւանի այնպիսի կարգադրութեան մը։

«Պառոն Հիրշի այժմեան առաջարկը ծանր պատահականութիւն մը կը թելադրէ, այսինքն թէ իւր ծպտեալ Օսմանեան Ընկերութիւն օր մը նոր գոյակոխութեամբ մը կրնայ Ռուսական Ընկերութիւն մը դառնալ։ Այս պատահականութիւն աւստրո-մաճառ քաղաքագէտներուն ուշադրութիւնը կը գրաւէ այնու մանաւանդ թէ Օսմանեան Ընկերութիւն մը կազմելու համար Պառոն Հիրշի առաջարկած սեղանաւորական խմբակին հոգոր տարբերէն մին (Բարիզի Ռոնդուառ տ'Էսքոնդը պէտք է լինի) ռուսական ազդեցութեան ենթակայ է յայտնապէս։ Քաղաքական իմաստով մը, Բ. Դրան շահուց լաւագոյնս կը համապատասխանէր կարգադրութիւն մը աւստրո-մաճառ Պետական Երկաթուղեաց Ընկերութեան հետ, և ի նկատ առնելով այդ Ընկերութեան տրամադրութեան ներքեւ գտնուած նիւթական մեծամեծ միջոցները, դժուար է տնտեսագիտական առարկութիւն մ'ընել այս կարգադրութեան։ Ռուսիա բնականապէս ամէն զօրութեամբ պիտի մաքառի որպէս կարգադրութեան դէմ. բայց Ռուսիոյ ազդեցութիւնը կրնայ հակակշռուիլ Անգլիոյ և Իտալիոյ ազդեցութեամբ, որք ետ պէտք չէ կենան այժ տալէ աւստրո-մաճառ ծրագրոյն, եթէ ապահովութիւնը տրուին թէ աւստրո-մաճառ Ընկերութիւնն ու Կառավարութիւնն Անգլիոյ և Աւստրիոյ առեւտրական շահուց հակառակ տարբերութիւններ ի գործ չպիտի դնեն սակագնոց մասին։»

* * *

Թ-ցի թղթակցին այս հեռագրէն կ'երեւի թէ Արեւելեան Երկաթուղիները բանեցնելու խնդիրը Թուրքիոյ համար առաջնակարգ կարեւորութիւն ունեցող քաղաքական խնդիր մը դարձած է այս միջոցիս։

Երկար ժամանակ իրարու հետ գործ ունենալէ յետոյ, կայս. Կառավարութիւնն և Պառոն Հիրշ իրարմէ ձանձրացած են, և կ'ուզեն իրենց հաշիւները մաքրելով դադրեցնել իրենց գործառնութիւն, թէ մին և թէ միւսն ուրեմն կը փնտռեն նոր Ընկերութիւն մը՝ Եւրոպական Թուրքիոյ արդի գիծերն և նոր շինուած գիծերը բանեցնելու համար։ Բ. Դուռը բնականապէս կը փափաքի որ արդի Աւստրեան Ընկերութեան տեղ Օսմանեան Ընկերութիւն մը կազմուի։ Բայց ճշգիւ ա՛յն պատճառաւ որ արդի Ընկերութիւնն աւստրեան է, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ Կառավարութիւնը չընդունիր որ այդ Ընկերութիւն մը զրկուի աւստրիական մը կրէ։ Աւստրիա կը փափաքի որ բոլոր Արեւելեան Երկաթուղիք իւր ձեռաց մէջ գտնուին։ Եթէ ուրիշ Ընկերութիւն մը պիտի գտնուի, Աւստրիա կ'ուզէ որ առաւել ևս աւստրեան Ընկերութիւն մը լինի ան, —Աւստրիոյ-Մաճառստանի Պետական Երկաթուղեաց Ընկերութիւնն։ Ահա՛ քաղաքական մեծ խնդիր մը, որոյ քով անշնչան կը մնայ Պառոն Հիրշի մեծագումար պահանջմանց լոկ դրամական խնդիրն, ո՛րչափ ևս ինքնին մեծ խնդիր մը լինի ան ալ։ Այս քաղաքական խնդրոյ մէջ տարբեր շահեր ունին Թուրքիա, Ռուսիա, Աւստրիա-Հունգարիա, Անգլիա և Իտալիա։ Ամենքն ալ կը զգան թէ Պալքանեան Թերակղզւոյ Երկաթուղիներն իւր ձեռաց մէջ ունեցող Տէրութիւնն ազդեցութեան առաւելակշռութիւն պիտի ունենայ այդ երկրի մէջ։ Զայս քաջ զգալով է այժմ որ կայս. Կառավարութիւնն Ասիական Թուրքիոյ Երկաթուղիները լոկ Օսմանեան Ընկերութիւն մը կ'ուզէ յանձնել, թէև բաղկացած լինի օտար դրամատէրներէ։ Այս մասին կայս. Կառավարութեան որոշումն յոյժ գովելի է։ Բայց Եւրոպական Թուրքիոյ Երկաթուղեաց օտար ընկերութեան մը ձեռքն և օտար Տէրութեան մը ազդեցութեան ներքեւ գտնուելն երկրին ապագային համար կը յարուցանէ քաղաքական կարեւոր դժուարութիւն մը, զոր կը մաղթենք որ իւր բոլոր իմաստութեամբ և քաղաքագիտութեամբ յաջողապէս կարենայ լուծել Բ. Դուռը։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պուլկարիոյ ընդդիմադիր կուսակցութիւնը բողոք մ'ուղղեց Մեծ Տէրութեանց, «որք Պերլինի Դաշնագրով երաշխաւորած են պուլկար ազգին գոյութիւնն՝ յետ նորա փրկութեան իւր անդրանիկ եղբօր (Ռուսիոյ) ձեռամբ»։ «Պուլկար ժողովուրդն որ կը բողոքէ՝ չէ այն որոյ զգացումները ներկայացնել կը յաւակնի ապօրէն և բռնակալ կառավարութիւն մը։ այլ ճշմարիտ պուլկար ժողովուրդն է՝ որ կը բարձրացնէ իւր ճշնչեալ ձայն՝ յայտնելու համար իւր գանգատներ ապ մը մարդկան դէմ, որք կը հարստահարեն զինք, և կորստեան անդունդին եզրն հասուցած են զինք արդէն։» Ընդդիմադիր կուսակցութիւնը կը բողոքէ առաջիկայ ընտրութեանց դէմ, յիշելով կարգ մը ապօրինութիւններ զորս գործեր են այս «ապ մը մարդիկ», սկսեալ Ալէքսանդր Իշխանին օրէն։ Անկէ ի վեր ընտրութիւնք ազատ չեն եղած երբեք։ Կառավարութիւնն իւր կուսակիցներով ու ոստիկաններով կը պաշարէր քուէարկութեան վայրերն, և գանակոծել կուտար ամէն ընդդիմադիրներն որք կը համարձակէին ներկայանալ քուէարկութեան։ Շատ տեղեր այս պատճառաւ մեծ անկարգութիւնք ծագեցան։ Նոյն ճնշման ներքեւ ընտրուեցաւ Մեծ Սոպրանյէն, և անոր պատուոյ եղող Ֆերտինանտ Իշխան յարած է [illegible] դրութեան, ինչպէս աշխարհաբար գովեստ կարդաց այն մարդոց որք քարկոծեր էին Պ. Քաբաֆէլովի տունն և նորա լրագրոյն տպարանը խորտակեր։

«Այս նոր հրոսապետս՝ Քոպուրկի Իշխանին հրամանաց ներքեւ գտնուող ինքնակոչ կառավարութիւնն, եւրոպեան հանրային կարծեաց համարումը շահելու և կարծեցնելու համար թէ իրօք ներկայացուցիչ է պուլկար ազգին, ընտրողները կը հրաւիրէ երեսփոխաններ ընտրելու Սոպրանյէին։ Իբր թէ պաշարման վիճակը կամ զինուորական օրէնքը (Խռրէյէ եէ՝ֆէյէ) վերցած է։ Բայց իրեն անձնուէր Սոպրանյէ մ'ընտրել տալու համար, այս կառավարութիւն յարմարագոյն դատած միջոցները ձեռք կ'առնու։

«Պաշարման վիճակը վերցած է. բայց իրօք անոր տեղ դրուած է Ֆերտինանտ Իշխանին բռնութիւնը։ Սորա գաղն ի փոանգի է։ ուստի, ամէն միջոցներ պատչաճ կը դատուին որպէս զի Ֆերտինանտ Իշխան կարենայ կանգուն մնալ հակառակ ազգային կամաց, հակառակ Եւրոպիոյ, և յանարգանս դաշնագրաց։

«Պաշարման վիճակը վերցած է. բայց ներքին գործոց նախարարն, իւր սեպտ. 21-ի շրջաբերականաւ, ամէն տպագրիչներու կ'արգիլէ տպել քաղաքական նիւթոց վրայ ճառող լրագրեր, պարբերականներ ու տետրակներ, ի բաց առեալ կառավարական լրագրերը։

«Պաշարման վիճակը վերցած է, բայց նամակներն ու հեռագրերը կը բացուին ու կը կարդացուին կառավարական գրաքննիչներու կողմէ, առաջուան պէս։

«Պաշարման վիճակը վերցած է. բայց կառավարութիւնը զորք կը ղրկէ ամէն ընտրական կեդրոնները։

«Պաշարման վիճակը վերցած է. բայց կառավարութիւնը գաղտնապէս ձերբակալել կուտայ ընդդիմադիր կուսակցութեան երեւելի մարդիկը, կը թշնամանէ, կ'արտաքսէ կամ կ'արգիլէ զանոնք։»

Բողոքարկուած կը յայտարարեն ի վերջոյ. «Ճշմարիտ պուլկար ժողովուրդը չի կրնար պատասխանել այդպիսի կառավարութեան մը հրաւէրին։ Զի կրնար համաձայնիլ այնպիսի մարդոց հետ որք, զերեզմանը ներշնչող Տէրութեան (Աւստրիոյ) օրինակին հետեւելով, այնքարէը կը զարմացնեն Պուլկարիոյ ազատչին (Ռուսիոյ) դէմ իրենց ապերախտութեամբ։ Պուլկար ժողովուրդը չի կրնար մասնակցիլ այնպիսի ընտրութեանց յորս տիրաբար կ'ելնէ գաւազանն, ուր ազգային կամքը բռնակալ կառավարութեան մը կողմէ առաթիւր կը կոխուի անխղճաբար և անամօթաբար։ Պուլկար ժողովուրդն որ քուէէն սրբազան հանգամանքը գիտէ, չի կրնար անպատուել զայն՝ քուէտուփին առջեւ ներկայանալով։ Իրեն համար այդպիսի ընտրութիւնը անվաւեր են և չեղեալ։» Բողոքագիրս ստորագրուած է «Ընդդիմադիր կուսակցութեան գաղտնի մասնախմբին կողմէ»։

Այս բողոքագրով պատուած իրողութիւնը անհիմն չեն բոլորովին։ Մամլոյ և գուսարման ազատութիւն չկայ Պուլկարիոյ մէջ։ Ընտրութիւններն ալ դերձ չեն ճնշումէ։ Պուլկար կառավարութիւնը չուրանար այս բաներս, բայց կ'ըսէ թէ ազէտ և դիւրահաւան ժողովուրդը պաշտպանելու համար ռուսասիրաց հնարքներուն դէմ, անհրաժեշտ է ձեռք առնուլ զգուշութեան միջոցներ, որք լուսաւորեալ երկրի մը մէջ անպէտ և անարդար պիտի լինէին։ Եթէ արդի Կառավարութիւնը տապալի, եթէ անիշխանութիւն տիրէ երկրին մէջ, և հետեւապէս Ռուսիա մէջտեղ, պուլկար ժողովուրդն յաւիտեան կրնայ զրկուիլ իւր իրաւունքներէն իբրեւ ազգ և իբրեւ սահմանադրական պետութիւն։ Այդ մեծագոյն վնասուց առաջն առնելու համար Պ. Մադասլով արդար կը համարի ներկայիս մէջ բիչ մը սեղմել սահմանադրական ազատութիւններն, և այսու ապահովել այժմեան դրութեան պահպանումը։ Բայց բողոքարկուաց պաշտօնագիրն իւր նշանակութիւն ունի։ Ազգը չնորհիւ ընդդիմադիրը և ռուս Կառավարութիւնն յապաղային կարող պիտի լինին մերժել ընտրելի Սոպրանյէին ամէն աբրքը իբրեւ անվաւեր և չեղեալ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ցարտնի է թէ Ռուսիոյ կրթական նոր օրէնքաց տրամադրութեամբ այսուհետեւ 3 առ հարիւր հրեայ ուսանող միայն իրաւունք ունին համալսարան մտնելու։ Մինչդեռ անկէ առաջ համալսարանի հարիւր ուսանողներէ 25-30ը կրնային հրեաներ լինել։ Սոյն անելանելի կացութեան հանդէպ բազմաթիւ հրեաներ սկսան երթալ եւրոպական համալսարաններ, սակայն նկատելով որ օտար համալսարաններէ եղողները Ռուսիոյ մէջ չեն վայելեր ասպարէզի ազատութիւն, այս պատճառաւ շատ հրեայ ուսանողներ հարկադրուած օրթոդոքսութեան կը դիմեն։ Այսպէս, Նովոյէ Վրէմա կը գրէ թէ Խարկովի մէջ 64 հրեաներ, որ աւարտած էին գիմնազիոնի ընթացքն, օրթոդոքսութիւն ընդունելով կրցան համալսարան մտնել։ Այս միւնոյն երեւոյթը նշմարելի է և Օտեսայի մէջ, ուր հետզհետէ կը բազմանայ օրթոդոքսութեան դիմող հրեայ ուսանողներու թիւն։

—Աւստրիոյ Սլաւներու մի մասի մէջ բուռն փափաք կերեւի զարգանալու ռուսական ոգւով։ Այս նպատակաւ աւստրիական Սլաւները մեծ ջանք ի գործ կը դնեն ռուսական համալսարան բռնելու։ այս առթիւ շատ կ'աշխատի Սլաւենական Նոյեմ—պաւական ժողովուրդ— լրագիրն, որ կ'ապացուցանէ թէ ռուսական համալսարանի մը բացումն յԱւստրիա մեծապէս կարող է նպաստել սլաւական ժողովրդոց գերդային մերձեցման եւ մասնաւորապէս բոլոր Սլաւները սերտիւ կը կապէ Ռուսիոյ հետ։

—Մոսկուայի մէջ ռուս Տիկին մը 50,000 ռուբլի նուիրած է վիրաբուժական հեաց վարժարանի մը կառուցման համար։

—Ցորմէ հետէ հրատարակուեցաւ ռուսական այն օրէնքն որ կը տրամադրէ թէ օտար հպատակներ կը զրկուին Ռուսիոյ մէջ հաստատուն կալուած ունենալէ, բազմաթիւ օտար հպատակներ, որ ընդարձակ կալուածներ ունին ի Ռուսիա, ռուսական հպատակութիւն կը պարտաւորին ընդունիլ։ Այսպիսի անձանց շարքի մէջ կան Գերմանիոյ կամ Աւստրիոյ բարձրատիճան պաշտօնեայներ, որք հրաժարելով իրենց պաշտօններէն կ'երթան և ռուսահպատակ կը լինին։ Այսպէս վերջերս Կոմս Փոդէֆ Պոտոցկի—Դալիչեոյ նախկին փոխարքայի որդին—ընդարձակ կալուածներ ունենալով ի Ռուսիա, հրաժարուեցաւ աւստրիական հպատակութենէ, ռուսական հպատակ լինելու համար։ Կոմս Պոտոցկի բարձրագոյն դիրք ունենալով աւստրիական Պետութեան մէջ, սորա այս որոշումն մեծ յուզում յառաջ բերած է Աւստրիոյ մէջ։ Կարուա-

---

—)(66)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻԼ ՄԱՌԻ

ԹԷՌԷԶ

ՄԱՍՆ ԵՐԻՐՈՐԴ

ՔԻՆԱԼՆԴԻՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ

Եւ դառնալով դէպի Դէդուռ, դատաւորն յարեց.

—Կեցէ՛ք, բարեկամս, կ'ուզեմ որ ներկայ գտնուիք այս հարցաքննութեան վախճանին։

Քառորդ ժամ մը յետոյ, Ֆլէսիմոն, որում դատաւորը ժամադրութիւն տուած էր էր գրկիկն մէջ, սենեկին ներս մտաւ։

Ի պատասխանի դատաւորին առաջին հարցմանց, խօսք առաւ.

—Իմ կատարած քննութեանս արդիւնքէն ակներեւ կ'երեւի թէ Նադիվել բաւական հեռուէն սպաննուած է... որովհետեւ եթէ խիստ մօտէն սպաննուած լիներ, վէրքը շրջապատուած կը լինէր վառօղին յատակ բերած սեւ այրուցքէն... Չեմ կրնար ճիշդ որոշել հեռաւորութեան չափը... ժամն յայտնի է... իսկ վէրքը գրեթէ նոյն մեծութիւնն ունի որքան այն բէվվիրը զոր Պ. տը Վոտա այս պահուս ձեռքը բռնած է։

Բոլոր ներկայք զարմացման ընդոստ շարժում մ'ունեցան։

Ժան-Մառգ դժգունեցաւ։

Նոր կնճիռ մը կը նոխատեսէր։

—Գնդակն հանեցի վերքէն, շարունակեց Ֆլէսիմոն, հաղիւ փոխած է իւր ձեւը եւ գիւրաւ կարելի է հանկնալ իւր մեծութիւնն երբ գտնուի ոճրին ծառայած հրացանը...

—Ինչ ըրիք այդ գնդակը։

—Աւասիկ։

Եւ տոքթոր Ֆլէսիմոն մատոյց զայն հարցաքննիչ դատաւորին։

Բոլոր գլուխներն հակեցան եւ այդ պահուն թերեւս երկու ոստիկաններն և գրագիրը միայն անտարբեր կ'երեւէին անցած դարձածին։

Պ. տը Վոտա բէվվիրէն հանած էր փամփուշտներէ մին։ ոստիկաններէն մին գնդակն հանեց պղնձեայ պատեանէն, եւ դատաւորն այսպէս կրցաւ բաղդատել երկու գնդակները։

Իրարու նման էին եւ նոյն մեծութիւնն ունէին, կարելի չէր տարակուսիլ այս մասին։

Եթէ ոճրին ծառայած բէվվիրէն իրենց ակաց առջեւ գտնուող հրացանէ մը չէր, անշուշտ անոր յար եւ նման էր։

Այս յայտնութիւն ծանրակշիռ էր, եւ Դէդէդուռ կոմսն իսկ, այր հանդարտը կ'սէր խախտիլ, տեսակ մը ապշութեամբ կը նայէր Ժան-Մառգի։

Ուրեմն այդ երիտասարդն ստուգիւ մարդասպան մ'էր։

Եւ եթէ այդպէս լինէր, Դէդուռ խղճի նոր խայթ մը չի՞ պիտի ունենար, որովհետեւ իւր պատճառով էր որ Ժան-Մառգ, կենաց գժուարութեանց ճանկն իյնալով, իւր յանդիման ունեցած էր ոճրի գաղափարն եւ անոր գտնուած էր յետս մղելու զայն։

Գաղով Սամսոնի, իւր զայրոյթն ա՛լ չափ ու սահման չունէր։

—Ինչ կ'ուզէք ադկից, կ'ըսէր կերկերեալ ձայնով մը, միթէ գաւառին մէջ նա և ե՞ս միայն ունինք պատերազմի բէվվիրներ... պատերազմէն ի վեր, կարելի է ըսել թէ այդ զէնքերն ամենուն ձեռքն են...

Հարցաքննիչ դատաւորը շարժում մ'ընելու զայն ընդմիջելու համար.

—Այսպէս, Ժան-Մառգ, ըսաւ,—ա՛լ պարոն չէր կոչեր զնա,—կը պնդէ՞ք տակաւին թէ երկար ատենէ ի վեր չէք գործածած այս զէնքը։

—Պատերազմէն վերադառնալէս ի վեր երբէք, ըսաւ երիտասարդն հաստատ ձայնով մը։ Կը պնդեմ ըսածիս վրայ, ինչ որ ալ պատահի։

—Դիտեցէք թէ ձեր ուրացումը կրնայ կորսնցնել զձեզ, որովհետեւ ամենուս համար ակներեւ է—և զինադարձն ալ պիտի ապացուցանէ—թէ մարդ մը գործածած է այս բէվվիրը քանի մը ժամէ ի վեր... եւ փաղն, որ մոխրէն սեւցած է, եւ զոր ժամանակ չէք ունեցան կամ հարկ չէք դատած մաքրելու, ցոյց կուտայ թէ այս գիշեր իսկ պարպուած է գնդակն այր պատեանը միայն մնացած է յատակին մէջ...

—Կը ցաւիմ որ դատական իշխանութիւնն իմ շուրջս կը գտնէ այնպիսի նշաններ զոր կը հատատանն իւր տալը... սակայն կը կրկնեմ առջի խօսքերս...

Դատաւորը քանի մը թուղթեր պարզեց սեղանին վրայ։

Ամէն ոք կը լռէր։ Սամսոն ձեռները կը գաղարեր։ Ժան-Մառգ, գժգոյն եւ խոտաղէմ, տխուր այլ խրոխտ դիրք մ'ունէր։

—Աւասիկ, ըսաւ Պ. տը Վոտա, թուղթի թերթեր որք գտնուած են այս բէվվիրին դրսցէն։ Զէնքն ատոնց տակ ծածկուած էր։ Արդ, այս թուղթերէն մի քանին իրենց վրայ կը կրեն Ժանդի տպագրին խօսքեր բերեր, ինչպէս դիւրին է հասկնալ մասը վրան գրելով։

Եւ դատաւորը Ժան-Մառգի ցոյց տուաւ թուղթերը։

—Ինչ պատասխան ունիք։

—Ձեր գիտցածը միայն։ Կը շարունակեմ ուրացում, եւ ծարելի ու նողկալի կը գտնեմ այս ամբաստանութիւնն, այնքան ծարելի ու նողկալի որ չեմ իսկ ուզեր ինքզինքս պաշտպանել... ինձ անարժան կը գտնեմ զձեզ համոզելու համար ամէն պաշտպանութիւն, ամէն փարձ։

—Սակայն...

—Թոյլ տուէք որ խօսքս լրացնեմ։ Այնուհետեւ ուզածնիգ ըրէք զիս։ Իմ ըսելիքս, աւասիկ։ Դիպուածին տարօրինակ խաղերն՝ թէ անարդ մեքենայութեան մը զոհն եմ, չեմ գիտեր։ Ապառնալիք ըրի Նադիվելի։... իմ սպառնալիքներս չունէին այն իմաստն որ այսօր կը վերագրուի անոնց, այլ անոնց նպատակն էր միայն բռնադատել այդ մարդն որ մեռնելարտի ինձ հետ... կը խոստովանիմ զայս... ապատեցի զնա, երբ տեսայ թէ իմ դրգռմանցս փոխարէն վատութեամբ կը վարուէր... կը խոստովանիմ զայս... Ուխտատեղի անտառին մէջ էի, ոչ հեռու այն տեղէն ուսկից արձակուեցաւ Նադիվելն սպանող գնդակը, դարձեալ կը խոստովանիմ... ամէն բան կը թուի ապացուցանել թէ իմ բէվվիրս գործածուած է ոճրին համար... դիակէն հանուած գնդակը նոյն մեծութիւնն ունի... այս գիշեր իմ բէվվիրս պարպած են, նոր ժանդն ապացոյց մ'է այսմ... կը խոստովանիմ զայս... սակայն ինձ համար դիւրին էր, եթէ յանցաւոր լինէի, դուշակել թէ պիտի գայիք գանել տարձանտին եւ յայտնիմ իմ պաշտպանութիւնս պատրաստել ըսելով թէ կը գործածէի զայն մերթ ընդ մերթ...

—Ձե՛ւ են, ձե՛ւ են ազնիք, մրմնջեց դատաւորը... Մարդ երբ անձին պաշտպանութեան եղանակ մը կ'ընտրէ, մինչեւ վերջը տրամաբանական լինելու է։

—Ձեւ մը չէ այս, տէր դատաւոր, եւ կը յարեմ թէ քանի որ ձեր երեւան հանած յայտնութեանց յետոյ յանցաւոր կը կարծէք զիս, երբէք չեմ նեղանար ձեզ զէմ որ խոտաութեամբ կը վարուիք ինձ հետ. կրնաք ուր կը տանիք զիս եւ ձեր պարտականութիւնն ի գործ կը դնէք մինչեւ վերջն, որքան ալ խիստ լինի այն։

Այս խօսքերը ազատութիւն գործեցին դատաւորին վրայ։

—Բիչ մ'առաջ մ'քննայութեան վրայ խօսեցաք։ Ուրեմն թշնամիներ ունիք։ Եւ ինչ շահ ունէին զձեզ ի կորուստ մատնելով։

Ժան-Մառգ լռեց։

Տարտամ կերպով կը մտաբերէր թէ Գէլման մեռա ունենալու էր այս առաջին մէջ։

Ինչ կերպով։ Չէր գիտեր։

Ով սպաննած էր Նադիվէլն։ Ինչո՞ւ համար։ Գաղտնիք։

Ուստի պատասխան չտուաւ։

—Եթէ թշնամիներ ունիք, տուէ՛ք անոնց անունները։ Եթէ ծածուկ յայտնութիւններ ունիք մեզ ընելիք, պատրաստեմ լսել զայնս եւ օգուտ քաղել անոնցմէ... Մի՛ վարանիք։

Ժան-Մառգ լուռ կը մնար միշտ։

Պ. տը Վոտա ուսերը թափուեց։

—Մի՛ն խօսքեր, ըսաւ մեկուսի, բոլորն ալ ձեւի համար... Այս տղան յանկարծակիի եկաւ եւ այլոց պէս ժամանակ չունեցաւ առասպել մը յերիւրելու։

Այսպէս, իւր հանգուցումը կատարեալ էր։

Ժան-Մառգ լսած էր դատաւորին խօսքերը։

Տխուր ժպիտ մ'ունեցաւ եւ խօսքն ուղղելով Սամսոնի, որ իւր քով կեցած էր։

—Դուն հաւնցո՞ր իմ միտքս, ըսաւ։

—Այ՛, հաւնցայ։

—Ուրեմն քիչ առկ է ազատել զիս, եթէ կարենաս։

—Պիտի ազատե՛մ զքեզ։

(Շարունակելի)

ծական իրաւանց սոյն նոր օրինաց յաջողութիւնը կատարեալ դոհունակութեամբ կը դիտուի ի Ռուսիա, և ռուսական գլխաւոր թերթերը կը ծանուցանեն թէ ներքին գործոց նախարարութիւնը մտադիր է օրէնք մը հրատարակել այդ կարգի նոր հպատակներու համար։

—Ռուս կառավարութեան երևելագոյն վիճակի անմխիթար կացութեան պատճառաւ երևելոց նախարարութիւնն ինչ ինչ միջոցներու դիմեց և կը շարունակէ դիմել պետութեան եկամուտն աւելցնելու դիտաւորութեամբ։ Այդ միջոցներէ ոմանք մերժուեցան իրենց անհեթեթութեան պատճառաւ, իսկ ոմանք ևս ընդունուեցաւ պետական խորհուրդի կողմէ։ Վերջերս ևս դիտաւորութիւն առհասարակ բարձրացնելու բոլոր հարկերն ու տուրքերն։ Ի մէջ այլոց տուրքեր պիտի նշանակուին շատ ըմպելիքներու վրայ, որոնք լոկ առողջապահական տեսակէտով կը գործածուին։ այսպէս տուրքի պիտի ենթարկի լիմոնատն և այլ կազային ըմպելիքներ։ Այս որոշումներ մեծ զայրոյթ յառաջ բերած են ռուսական գրքխաւոր լրագիրներու մէջ։ Նովոյէ, Նովոյէ Վրէմա սաստիկ պարսաւանօք կը խօսին այդ կարգադրութեան դէմ, զոր հակամարդկային ընթացք կը կոչեն։ այսպիսի որոշման գործադրութեամբ բացորոշապէս կ'ապացուցուի թշնամական ընթացքն որ կ'ուղղուի մարդկային առողջապահական միջոցներու դէմ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մէր առած ստոյգ տեղեկութեանց նայելով, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հրաւիրանաց վրայ՝ Քաղաքական ժողովոյ նորընտիր անդամոց ստուար մեծամասնութիւնն ընդունած է ազգային իրեն յանձնուած պաշտօնն և յառաջիկայ շաբաթ առաւօտ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը գումարելի նստին ներկայ պիտի գտնուի դիւան կազմելու համար։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն՝ ընկերակցութեամբ Վսեմ. Մագուտ Սիմոն պէյի՝ երէկ Ելմտական պաշտօնատունն երթալով տեսակցեցաւ Նախարար Վսեմ. Զիւհտի փաշայի հետ եւ յետոյ Բ. Դուռն երթալով մասնաւոր տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Արտաքին գործոց Նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշայի հետ։

Արտաքին գործոց Հայոց գործերը հայրս մրցկ առաւօտ յատկապէս Փոխանորդարան իջնելով չնորհաւորեց Պատրիարքական Փոխանորդ Իւթիճեան Դեր. Դէորդ Մ. վարդապետի անուան տօնախմբութիւնն և այս առթիւ իւր հայրական օրհնութիւնները տուաւ։

Հայոց Միացեալ Ընկերութիւնք՝ Պ. Յովհաննէս Այվազովսկիի Յոբելեանին առթիւ շաբաթ օրն հեռագիր մ'ուղղելով ի Բեռլսպուրկ, սրտագին շնորհաւորութիւններ ու մաղթանքներ ուղղեցին հայազգի մեծանուն նկարչին։

* * *

Ռոպերդ Քոլէճի հայ ուսանողք ևս հետևեալ հեռագիրն ուղղած են նմա.

«Ռոպերդ Քոլէճի հայ ուսանողութիւնը Ձեր գեղարուեստական գործունէութեան յիսնամեկին առթիւ կը փութայ արտայայտել իւր խորին ըմբանչացումը։»

Պ. Աւետիս Քալանթարեանց, Ռուս կառավարութեանյանձնարարութեամբ, Եւրոպա ուղեւորած է կաթնային տընտեսութիւնն ուսումնասիրելու համար։

Նոյնպէս Ռուսիոյ հանրային կրթութեան նախարարութեան կողմէ Պ. Կարապետ Եղեանց Պրուսէյ կ'երթայ՝ իբր պատուիրակ ներկայ գտնուելու Պերլինոյ մայրաքաղաքին մէջ բացուած Մանկավարժական տիեզերական Համաժողովոյն։

ԱԶԳ

Թաղիս Սբ. Աստուածածին եկեղեցւոյ վարչին Իւսիւտար Իմատիէ Զամբէճեանի Իմատիէ ճառատէսին մահվիւլ դանուած 107, 109, 111, 113, 115, 117 և 119 թիւ ընդ. ամենը 2100 կանգուն ամրոյզ գետնի իւրաքանչիւր կանգունին (3,75) երեք ղրշ. երեսուն փարա գին տուող կայ։

Ուստի ներկայիս կը ծանուցանենք թէ՝ ով որ ամրոյզ 2100 կանգունը յիշեալ գնէն աւելի գնով ծախու առնել կ'ուզէ, թուականէս սկսեալ մինչեւ 8 օր, պարտի Խորհրդոյս դիմել։ սոյն պայմանաժամէն յետոյ պէտք եղած գործողութիւնք վերջնականապէս պիտի կատարուին։

Ի Դիմաց Թաղական Խորհրդոյ

Առենապետ Վ. Ասլանապետ

Մ. ԽԻՏԱՎԱՐՏԵԱՆ Մ. Կ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

1887 Սեպտ. 30

Պէշիկթաշ

1225 1—2

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆԵՐ

Սերասքիր Զիւլէ գաւառակի գայմագամ անուանեցաւ Սիվրիհիսարի գայմագամ Եուսուֆ Պահրի էֆէնտի։

Նոյն նահանգի Ազիզիյէ գաւառակի գայմագամ անուանեցաւ Զիւլէի գայմագամ Ապտուլլահ պէյ։

Մարզուանի գայմագամ անուանեցաւ Ազիզիյէի գայմագամ Շեվքէդ պէյ։

Տարէնտէի գայմագամ անուանեցաւ Մարզուանի գայմագամ Հաֆըզ Պէքիր էֆէնտի։

Նէքսարի գայմագամ անուանեցաւ Տարէնտէի գայմագամ Հասան Լութֆի էֆէնտի։

Այտընի Ալաչէհիր գաւառակի գայմագամ անուանեցաւ Թիրէի գայմագամ Ալի Ռիզա էֆէնտի և նմա յաջորդեց Ալաչէհիրի գայմագամ Պէշիր էֆէնտի։

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԵՐ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Թէև Հաւասի գործակալութիւնն ոչ երէկ և ոչ այսօր չծանոյց Պուլկարիոյ երեսփոխական ընտրութեանց արդիւնքը, սակայն Սոֆոյ-ը հեռաւեալ մասնաւոր հեռագիրն հրատարակած էր երէկ։

ՍՈՖԻԱ, 11 հոկտ. (Ն. Տ.)—Երեսփոխանական ընտրութիւնք կատարուեցան երէկ և այսօր համայն Պուլկարիոյ և Արև. Ռումէլիի մէջ։ Կառավարութիւնը փայլուն յաջողութիւն մ'ունեցաւ։

Պ. Պ. Սդամպուլոֆ և Սդրանչաֆի վերընտրուեցան ի Սոֆիա։

Անկարգութիւնք պատահեցան ի Բլէվնա, Ռահովիձա և Բուդրովիձա ուր՝ օտար գործակալաց միջամտութեան պատճառաւ՝ արիւնահեղ կռիւներ ծագեցան։ Բարեկարգութիւնը վերահաստատուած է։

Արեւ. Ռումէլիի Ցոյնը և Իսլամը չը մասնակցեցան ընտրութեանց։

* * *

Լ. Հէրբլոթ ևս հետեւեալ մասնաւոր հեռագրերն հրատարակած էր իւր երէկի թերթով։

ՍՈՖԻԱ. Երէկ-չէրէն առաւօտ.—Ընտրութեանց ցարդ ծանօթ արդիւնքը կառավարութեան նպաստաւոր կ'երեւի։ Արիւնահեղ կռիւներ տեղի ունեցան ի Բլէվնա (որ Պ. Զանքոֆի ընտրական շրջանակն եղած է միշտ և հետեւաբար կեդրոն ընդդիմադիր կուսակցութեան) ի Բուրլավիձա և Ռահովիձ։ Այս կռիւներն յառաջ բերին օտարոտի մէջտեղը։—Ընտրութիւնը գրեթէ ամբողջովին նպաստաւոր են կառավարութեան։ Բոլոր նախարարք ընտրուեցան շատ մը շրջանակաց մէջ։ Իրաց կացութիւնն յոյժ գոհացուցիչ է։

ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՔ

Երէկ Արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ յատուկ յանձնաժողով մը գումարեցաւ նախագահութեամբ Վսեմ. Տատեան էֆէնտիի եւ անդամակցութեամբ Անտառաց և հանքաց ընդհանուր տնօրէն Դուլումճեան Վսեմ. Պետրոս էֆէնտիի, Խարիճիլէի մէջդուպճի Բէֆիզ պէյի և ռուսական դեսպանատան երիտասարդ թարգման Պ. Մաքսիմօֆի։ Սոյն յանձնաժողով պաշտօն ունէր քննել այն դատը զոր անտառի խնդրոյ մ'առթիւ յարուցած է Բէրտիրքաքի անուն ռուսահպատակ մը։

—Կրթական նախարարութիւնը նկատելով որ Միլբիլէի երկրորդական վարժարանաց մէջ ֆրանսերէն լեզուն պահանջուած եղանակաւ չաւանդուիր, յանձնաժողով մը կազմած էր որպէսզի ծրագիր մը պատրաստէ, հետեւելով Եւրոպիոյ մէջ ի գործ ածուած ուսուցման եղանակին։ Արդ, սոյն յանձնաժողով, զոր կը կազմեն Մէարիֆի բարձրագոյն ժողովոյ անդամ Աբիսթոքլէս էֆէնտի, զինուորական վարժարանի ֆրանսերէնի նախորդ ուսուցիչ Թէրզեան Թովմաս էֆէնտի և այլ մէկ քանի հմուտ անձինք, անցեալ կիրակի օր իւր պաշտօնն աւարտեց և տեղեկագիրը պիտի մատուցանէ Կրթական նախարարութեան։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ

Մայրաքաղաքիս իտալական դեսպանն, Պառոն Պլան, որ ահագին հարստութեան տէր անձ մ'է, մտադիր է իւր անձնական ծախիւք հոյակապ դեսպանատուն մը կառուցանել տալ ի Բերա, Այաս-Փաշա, Գերմանական դեսպանատան հանդէպ։ Ապագային մէջ եթէ իւր կառավարութիւնն հաւանի, Պառոն Պլան նմա պիտի թողու այդ շէնքն։ Իտալական դեսպանն արդէն ձեռնարկած է իւր խորհուրդի իրականացման, գնելով գերմանական դեսպանատան հանդէպ գտնուած տուներէ շատերն։

Պառոն Պլան որ տակաւին Թրապոյոյ ամբանոցը կը գտնուի, Բերա վերադարձին տուն մը պիտի վարձէ ուր պիտի բնակի առժամապէս ցչնութիւն նոր դեսպանատան։ Այդ պարագային մէջ, հիւպատոսարանը պիտի փոխադրուի ի Թէվֆէ-Պաշի, այն շէնքին մէջ որ դեսպանատան կը ծառայէ այժմ։

ՎԵՐԱԴԱՐՁ ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱՅԻ ՕԵԳԻՊՏՈՍ

Ցաս. «Ալէքսանդրէ իւր սեպտ. 18/30 թուոյն մէջ հետեւեալ կերպիւ կը նկարագրէ Բարձր. Նուպար փաշայի ժամանումն յեգիպտոս։

«Նախարարապետ և Արտաքին գործոց ու Դատական նախարար Նուպար փաշա այս առաւօտ ատ հասաւ։ Մեսաժբրիի Օ«էս» շոգենաւն ուր կը գտնուէր Ն. Բարձրութիւն՝ հազիւ կանգ առած էր նաւահանգստին մէջ՝ երբ արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական Տիգրան փաշա, քաղաքիս կառավարիչ Օսման փաշա Օրֆի և նախարարաց խորհրդոյ քարտուղար Խալիլ փաշա շոգենաւ դնացին նախարարապետն ողջունելու և բարի գալուստ մաղթելու համար։ Դոհացուցիչ էր տեսնել որ, հակառակ ծովային ճանապարհութեան հոգնութիւններուն, Նուպար փաշա քաջառողջ դէմք մ'ունէր, ուսկից կ'երևի թէ յեբրպա և Քարլսպատի ջերմուկներն ուղեւորիլը մեծապէս նպաստած են Ն. Բարձրութեան առողջութեան։

«Նուպար փաշա ցամաք եղնելով կառավարչի կառքը բաղմեցաւ եւ իրեն ընդառաջ եկող անձանց ուղեկցութեամբ ուղղակի Վսեմ. Թաքուր փաշա Ցակոբեանի բնակարանը դնաց եւ անդ կառավարի մեկնման ժամուն սպասեց վասն զի որոշած էր անմիջապէս Դահիրէ երթալ անտի Բարձր. Խտիվին ընկերանալու համար ի Վերին Եգիպտոս։ Այն անձանց մէջ որք երկաթուղոյ կայարանը կ'սպասէին նախարարապետն ողջունելու համար, կը նշմարուէին, Բէյլիզեան Կարապետ եւ Արթին պէյերը, Պ. Պ. Ամպրուազ Սինանոսն, Կապրիէլ Զօկէպ, Սրբ Զէրվիտարի, Ցակոբեան, Իպրահիմ պէյ, քաղաքիս դատարանի նախագահը բազմաթիւ դատաւորք, Սապա պէյ, եւ այլք։ Ներկայից հետ հակիրճ տեսակցութենէ մը յետոյ, Նուպար փաշա շոգեկառք նստաւ, հետն ունենալով Վսեմ. Տիգրան փաշան, Վսեմ. Թաքուր փաշան եւ Պ. Ամպրուազ Սինանոսն։

«Նուպար փաշա այսօր միջօրէէն երկու ժամ յետոյ Դահիրէ հասած լինելու է, ուր քանի մը վայրկեան կենալէ յետոյ մտադիր է դէպ ի Ասիուդ ուղեւորիլ Բարձր. Խտիվին ընկերանալու համար։»

ՍՈՓՈՍԱՐ ՀԱՐՑԱԶԱՏ

Հետեւեալ հանգանակութիւնք եղած են ի նպաստ Սկիւտարի հրկիզեալոց։

	Ղրշ.
Գումար նախորդ ցուցակին	434,221
Բարձր. Այրէ սարի փաշա	1,000
Վսեմ. Հալիմ փաշա	5,000
Պաշտօնեայք ջրի ընկերութեան	1,080
Վսեմ. Մագուտ Սիմոն պէյ	500
Հայերէն թերթի մը մէկ օրուան հասոյթը	555
Գուրպան Պարեանի ա. թիւ բարեսէր անձանց ոմանց կողմէ վաճառուած ոչխարի մորթերու հասոյթէ	242
Գումար	462,198

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ տասն հինգ տարուան մենաշնորհ տրուեցաւ Պետական Խորհրդոյ Օրէնսդիր ճիւղին անդամ Ապտուլլահ պէյի և սաւնական անդամ Շիւքրի պէյի որք սառուցի գործարան մը պիտի հաստատեն Զմիւռնիոյ մէջ։

—Եկեղեցական նախարարութիւնն՝ որոշմամբ Պետական Խորհրդոյ՝ ծանոյց առ որ անկ է թէ դրօշմաթուղթի տուրքէ ազատ պիտի մնան պաշտօնէից կողմէ տրուած հրաժարման և արձակուրդ խնդրելու աղերսագիրը ինչպէս նաև անոնց օգտափոխութեան, բժշկական խնամոց և հանգստեան թոշակի կարօտ լինելու առթիւ տրուած տեղեկագիրը։

—Նախընթաց գիշեր կայս. պարատան մէջ ի պատիւ Սրբ Զարլզի Տիլբի տրուած հացկերոյթի միջոցին Վեհ. Սուլթանը ծխախոտի ծանրագին տուփ մը նուիրեց նմա։

—Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ՝ բոլոր զօրանոցաց մէջ գտնուող այն զինուորք որք 1298 թուականին ծառայութեան մտած են, պիտի արձակուին։ Կայս. սոյն հրամանի համաձայն Սպարապետի Դուռը ծանոյց առ որ անկ է որ այդ կարգի 'զինուորք արձակուելով իրենց հայրենիքները ղրկուին։

—Զինուորական ընտիր ցանցնաժողովոյ դեր-նախագահ Իսմայիլ Հագը փաշա երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին հետ։

—Մայրաքաղաքիս լրագրաց ոմանք վերջերս ծանուցած էին թէ Ռուսճուքի հելլենական հիւպատոս Պ. Զիկօմայա անարգուած է պուլկարական իշխանութեանց կողմէ։ Այս առթիւ Աթէնքէն հետեւեալը կը գրեն առ Նեոլոգոս.

«Որչափ որ դիտենք այս լուր անհիմն է. ընդհակառակն, տեղւոյս կէս-պաշտօնական լրագրաց խօսքին նայելով պուլկար իշխանութիւնք Ֆերտինանտ իշխանին Սոֆիա ժամանելէն ի վեր առաջուընէ աւելի մարդասիրաբար կը վարուին հելլէն հպատակաց հետ։»

—Երկուան Լ. Հ բբլոյի մէջ կը կարդանք։

Վերջերս Աթէնքի մէջ դրիպ մը հիմնուեցաւ Պալքանեան թերակղզւոյն փոքր պետութեանց միջեւ դաշնակցութեան մը գաղափարը ծաւալելու համար։ Սորա անդամոց մէջ՝ Պ. Լէոնիտաս Պիւլկարիս՝ նամակաւ մը դիմած էր առ Պ. Սդոյանոֆ, դեր նախագահ նախորդ Սոպրանիլէին, այս գաղափարին առաւելութիւնները բացատրելու համար։ Աթէնքի Ամէն. լրագիրն հրատարակած է պատասխանն Պ. Սդոյանոֆի, որ կը յայտարարէ թէ Պուլկարիոյ բոլոր խելացի մարդիկն համաձայն են թէ պալքանեան դաշնակցութեան մը հաստատումն իբր միակ միջոց կը նկատեն փրկելու համար ազգային գոյութիւնն Յունաստանի, Ռումանիոյ, Սերպիոյ եւ Պուլկարիոյ, որք առանց այդմ, վաղ կամ անագան պիտի դրաւուին իրենց դրացի պետութեանց կողմէ, յանուն քաղաքակրթութեան եւ յառաջդիմութեան։ Այդ գաղափարի իրականացումն երկար ժամանակէ հետէ վերջ մը տուած պիտի լինէր այն տագնապն յոր կը տառապի Պուլկարիա, մինչդեռ այժմ այդ երկիր խաղալիկ եղած է տերութեանց յայտարարութիւններուն։ Պ. Սդոյանոֆ կը յայտնէ թէ այս գաղափարին գլխաւոր հակառակողը պիտի լինի Ռուսիա, վասն զի այդպիսի դաշնակցութիւն մը միայն կարող է մաքառիլ նորա «օրթոտոքսութեան, սլավականութեան եւ նորա փրկարարի պաշտօնին» դէմ մինչդեռ Աստրիա իրեն նպաստաւոր պիտի գտնէ անոր իրականացումն եւ Մաճարաց հաւանութիւնը կանխաւ առնուած է։

—Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ, Թօփ-դարուի պալատան մէջ գտնուած կայս. Թանդարանի ծառայող Զինիլի Բէյօղլին դէմ ընդարձակ և հոյակապ շէնք մը շինուիլ սկսած է ուր պիտի դրուին այն հնութիւնք զորս Թանգարանի տնօրէն Հատի պէյ Սայտանն բերած է։

—Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտոֆ մայրաքաղաքս վերադարձած օրը, երկուշաբթի, Բ. Դուռն երթալով այցելութիւն տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, ներքին և արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարներուն և Վսեմ. Ցարութիւն էֆէնտի Ծատեասը։

—Դատական Նախարարութիւնն հրահանգ տուաւ դատական իշխանութեանց որ հիւպատոսաց կողմէ տրուած վկայականները բաւական համարին օտար հպատակութիւն մը հաստատուած նկատելու համար։

—Մախսուսէի վարչութիւնը խիստ հրամաններ տուաւ իւր շոգենաւուց նաւապետներուն որպէս զի աչալրջ հսկողութիւն ընեն որ հիւսիսային Ափրիկէի նաւահանգիստները գերիներ չի փոխադրուին, վասն զի կ'երևի թէ տակաւին այդ առեւտրով զբաղողներ կը գտնուին եղեր։

—Սուրիոյ կուսակալ Նաշիտ փաշա նահանգին այլ և այլ կողմերը պտոյտ մ'ընել սկսեր է։ Ն. Վսեմութիւն սեպտ. 17 ին մեկներ է Պէրութէն Աբուտ շոգենաւով Սայիտա և անտի Աքիա երթալու համար։

—Բեռլբսպուրկի լրագիրը կը ծանուցանեն թէ Պաղեստինու յունական ընկերութիւնն որոշեր է 450 ուխտաւոր պարունակելու չափ ընդարձակ նոր շէնք մը կառուցանել Երուսաղեմայ յունաց վանքին հողերուն վրայ։ Այդ շէնքին պիտի կցուին ռուսական փուռ մը և խնայողական ճաշարան մը։

—Հելլենական կառավարութիւնն հեռագրաւ ծանուցած է ի Սելանիկ թէ այն աւազակապետն որ յուլիս ամսոյն մէջ Քասդորիայի երեւելիներէն Թէօտոր Սբուտարի անուն անձը գերի բռնած էր, ձերբակալուեր է։ Հեռագիրը կը հրաւիրէ այդ աւազակին վրնասեալ անձինքն Աթէնք երթալ և հաստատել նորա իսկութիւնն, ըստ որում աւազակապետն հելլենական հիպատակ լինելով, տեղւոյն դատարանաց առջեւ պիտի դատուի։

—Ասասիկ անուանքն այն թուրք սպրոյից, որք Գերմանիոյ բանակաց մէջ ծառայած են և վաղը մայրաքաղաքս կը հասնին՝ ընկերակցութեամբ սպայակոյտի հաղարապետ Շաբիր պէյի։

Թնդանօթագիք.—Դեր-հաղարապետ Մէհմէտ Շիւքրի էֆէնտի, որ ի Գերմանիա անձնապահ զօրաց դնդին մէջ տեղակալի աստիճան ունեցած է։ Հարիւրապետ Ալի Ռիզա էֆէնտի, որ ի Գերմանիա տեղակալի աստիճան ունեցած է։ Հարիւրապետ Եաղուպ Վասֆի էֆէնտի, որ ի Գերմանիա նոյնպէս տեղակալի պաշտօն ունեցած է։

Ամրաշինք.—Հարիւրապետ Ռիզա էֆէնտի, տեղակալ ի Գերմանիա։

Հեռագրաք.—Տեղակալ Նաբի, Հիլմի եւ Բահմի էֆէնտիք՝ նոյնպէս տեղակալ ի Գերմանիա։

Հեծելաք.—Տեղակալ Մէհմէտ Ֆարիզ, Ալի Ռիզա եւ Մէհմէտ Ալի էֆէնտիք նոյնպէս տեղակալ ի Գերմանիա։

Ասոնցմէ սպայակոյտի դեր-հաղարապետ Թէվֆիկ պէյ միայն ժամանակ մը Գերմանիա պիտի մնայ իւր ուսումը կատարելագործելու համար։

—Միտիլլի մէջ Վուրնազօ անուն յոյն մը անժառանգ մեռնելով իւր ութսուն հազար ոսկւոյ հարստութեան մէկ մասը իւր մօրը և միւս մասն ալ կղզւոյն յոյն վարժարանաց եւ հիւանդանոցին կտակեր է։

—Անտառաց հրկիզման պատճառներէն մին ալ սա է թէ, կրսէ Հաֆէզաֆ, անտառաց պաշտօնեայք արած ծառերու կոճղերը գիւղացւոց կուտան իբր վառելափայտ, որով այս վերջինք վարժուելով անտառները կը հրդեհեն ձմեռուան փայտ ճարելու համար։

—Գերմանական հիւպատոսարանի գլխաւոր պաշտօնեայներէ ոմանք երեկ Իֆէպօլուի ճամբով Էնկիւրի ուղեւորեցան զբօսական պտոյտ մ'ընելու համար։

—Վեհ. Սուլթանին բարձր հովանաւորութեան ներքեւ գտնուող Պէշիքթաշի Համիտիյէ վարժարանի մրցանակաբաշխութեան հանդէս, տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիրակի, 4 հոկտեմբեր, ժամ 4 ½ ին։

—Գալատայի կրթական նարդնամբ տնօրէն Թահսին պէյ երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

—Ինչպէս արդէն ծանուցուեցաւ, Պետական Խորհրդոյ որոշմամբ՝ ստոիկանութիւնն սկսած է փակել հակառակ օրինաց բացուած բոլոր դինեատուներն։

—Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին Սերլանիկի մաքսատան նախորդ տնօրէն Հաճի Սիւլէյման պէյ և Տրապիզոնի նախորդ տէֆթէրտար, Ճէմալ պէյ։

—Սպարապետի Դրան հաղարապետութեան մէջ գտնուող Ֆէրիզ Հասան Բիւչիսի փաշա քանի մ'օրէ ի վեր հիւանդ լինելով իւր պաշտօնատեղին չի յաճախէր։

—Սուրիս, նահանգին մէջ գտնուող Հիւսէյին Հիլմի էֆէնտի, որ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

—Աթէնքի օսմ. դեսպան Ֆէրիտուն պէյի ծանուցեալ արիաձի մասին կատարուած քննութեանց արդիւնքն յայտնուած չէ տակաւին։ Ամբաստանեալ անձինք՝ Պ. Պ. Քանգուրի, Աքալիերի և Դէլսինէսի՝ հակառակ իրենց բողոքանաց բանը կը գտնուին տակաւին Ֆէրիտուն պէյ յայտարարած լինելով Աթէնքի ոստիկանութեան տնօրէնին թէ համոզուած է որ այդ անձանց նպատակն էր սպառնալեօք դրամ կորզել իրմէ, ընդհ. դատախազն այդ մասին դատ պիտի բանայ անոնց դէմ, պատժական ատենին առջեւ։

—Կիրակի գիշեր ժամը 4 ին Սարայ Պուրնուի առջեւ հելլենական շոգենաւ մը նաւակի մը զարնուելով խորտակեց զայն։ Նաւակին մէջ գտնուող հինգ անձինք ՝ ոտիկան մ'ոստիկան, ոսկերչ ՝ սոն պահուն անցնող ուրիշ նաւակ մը օգնութեան հասնելով ազատ'ց զանոնք։

ԱԶԳ ԱՐԵՒ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ ԸՆԿ.

Բումէլիի երկաթուղեայ ընդհ. Տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան թէ ստորագրեալ թուականէն սկսեալ և մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն, «Մրրանիի և ուրիշ կուսերու» (մանրած թէ ոչ) մասնակի առաքումները պիտի ընդունուին թիւ 22 Ա. Մասնաւոր սակագնոյն պայմաններով, այսինքն Փոքր Արագութեան ընդհանուր Սակագնոյն Ա. աստիճանին գնով երբ Մեծ Արագութեամբ կատարուին, և նոյն սակագնոյն Բ. աստիճանին գնով երբ Փոքր Արագութեամբ կատարուին։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս, 3 հոկտ. 1887

Հայերէն լեզուաւ կանոնաւոր տետրակ բանել, և քիչ մ'ալ գաղղերէն կարդալ եւ գրել գիտցող երիտասարդ մը կ'ուզուի առեւտրական տան մը քով ծառայելու համար։ պէտք է դիմել, Պահչէ Գարու Բասիմ բաշա խան թիւ 7։

1221 3—15

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱՃԱՌՆՍ ՀԱՎԱՍ

Մարսիլիա, 11 հոկտ.

Մարէլ ի ընկերութեան էրէ (.°) շոգենաւը ներեր է Իէլեան կղզեաց մօտ. 23 հոգի խեղդուեր են։

Իսմայիլիա, 11 հոկտ.

Հոկտ. 1էն մինչեւ 10 Սուէզի ջրանցէն անցնող նաւուց թիւն է 63 և տասնօրեայ հասոյթն 1,480,000 ֆրանք։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 30 Սեպտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԴՐՈՅ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	110 3/8
3 » » » (վճռելիին)	110 1/4
3 » Բարիզի » (պանքայի)	22 90
3 » » » (վճռելիին)	22 97 1/2

Օսմանեան Բոնսօլիտէ

	Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միայ. Սէրի Գ. Կ.	15 14
Պարտքային գոցուելէն վերջը » »	15 13
Բերսայի մէջ » »	— —
Առաւօտուն բացուելեայ » »	15 13
Բարձրագոյն գին » »	15 13 1/2
Նուազագոյն » »	15 13
Կէս օրին » »	15 13 1/2

ԻՍԹԹԳԻՐԱՁԸ ՏԱՏԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	37 4
Այս առաւօտ	36 38
Կէս օր	36 38

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՔԻԹԵՊԼԹՈՅ

Փոխառութիւն 1858	Սէրի	21	30
» 1862)			
» 1860)			
» 1863) B	»	14	5
» 1872)			
» 1865)			
» 1869) C	»	0	15 13
» 1873)			

ԲԱՆԿԱՆԵՏՈՒՄԻՆ

Օսմանեան Լիմիթէդ	Ա.Գդ. Լ.	4	4
Քրէտիտ Լիոնէ	Գ. Կ. Օսմ.	6	30
Պանք տը Դօնս	»	5	30
Սօս. Ֆոնտ է Ֆրանսէ	»	3	25
Թրամուէյ	»	332	1/2
Բումէլի երկաթուղի	Ֆր.	34	50
Ոսկերչական տէ Բրիսորիմէ	»	—	
Բանկեր Լաբրիսմի	»	95	

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի	ՊՂ.	100
Օ Ֆրանքոց	»	87 38
Անգլիական ոսկի	»	110 37
Բոլ. Իմպերիալ	»	90 30
Քրանդ	»	51 15
Ռուպլի թղթադրամ	»	10 8
» արծաթի	»	76
Ցիւրիխ	»	— —
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 16
Վիէննոյ	»	103
Հինգնոյ	»	103
Մէհմատիէ	»	98
Թասֆիրէ	»	15 10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 11 հոկտ. ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. բանասիրատ	102	3/16
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուելեայ	13	3/4
» » » գոցուելեայ	13	11/16
» » » Ա.	21	1/2
» » » Բ.	14	
» » » Գ.	13	3/8
Օթոման 1871	(.°.) 72	1/4
Փոխառութիւն 1877	84	3/8
Պանք Օթոման	9	3/8
Ռուսական փոխառ. 1873	95	
Եգիպտական միացեալ (իւռնիֆիէ)	74	3/4
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	99	1/4
Տպրա Պանիէ	71	7/8
Տօմանիալ (փոխառ. Լօչիրտ)	(.°.) 94	3/4
Հունգարական պարտամուրհակ 4 %	—	—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25	574

Վիէննա, 11 հոկտ. ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125	70
Օսմանեան երկաթուղի	17	10

Բարիզ, 11 հոկտ. ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Լիանթի 4 1/2 %	109	30
» » 3 %	82	22 1/2
Օսմանեան բանսօլիտէ Սէրի Դ. բացուելեայ	13	97 1/2
» » » գոցուելեայ	13	95
» » » Բ.	—	
» » » Գ.	—	
Օսմանեան երկաթուղի	34	75
» Իէվիի բաժնեթղթեր	—	—
Պանք Օթոման	497	50
Դրէտիտ Լիոնէ	572	50
» Ֆոնսիէ	1402	50
Բանքեռոսմն Լիոնի	1267	50
Սուէզի ջրանցք	2015	
Ռուսական 5 % 1877 թ.	99	3/4
Իտալական Լիանթի	98	80
Սպանիական (արտաքին)	67	1/2
Եգիպտական միացեալ	382	50
Բրիսորիմէ թուղթ	357	50
5 % Հելլենական	343	75
Զէր Լոնտրայի վրայ	25	40

Բարիզ, 11 հոկտ. ժ. 10 և 30 երեկոյ

Ֆրանսական Լիանթի 4 1/2 %	—	—
Օսմանեան բանսօլիտէ	գործ չկայ	
Եգիպտական	382	50

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԶՄԻՒՐՆԻՆ, 26 Սեպտ.

Արեւելք լրագրի 1094 թուով հրատարակուած Հանրագրին մէջ կարդացինք հետեւեալ պարբերութիւնները.

1. «Այսպէս երկու տարիէ ի վեր չունինք Տնտեսական Խորհուրդ, որու պաշտօնն յանձնուած է Քաղ. Ժողովին՝ հակառակ օրէնքի»։

2. «Տարիներ առաջ գոյացած ազգային արկղի մեծագումար պարտք մը, թէև Ս. Առաջնորդին քաղաքս դալէն յառաջ իմաստուն և ինայողական կարգադրութիւններով տարուէ տարի կը նուազի, սակայն իւր պաշտօնավարութեան ժամանակ նորէն կ'սկսի բարձրանալ և գրեթէ 4000 ոսկիէն 7000ի կը հասնի»։

3. «Ազգին սեպհականութիւնն կրած կորուածներ կը վաճառուին, առանց Պատկ. Վարչութեանդ ծանուցուելու, ինչպէս որ օրէնքն է։ Ազգային կորուածներ կը փլուին, կ'աւերուին, բայց անոնց նորոգութեան հոգ չտարուիր»։

Սոյն երեք պարբերութիւնք անշուշտ քննադատութիւն են ոչ միայն տասնամեայ շրջանի մը, այլ նոյն իսկ հրաժարեալ Քաղ. Ժողովոյս պաշտօնավարութեան, զոր վերջերս լրացնելով, Պատկ. Դաւառ

ոսկի էր, այլ 5839. տե՛ս Տեղեկագիր 1877—78, երես 10։ Սոյն տասնամեայ շրջանին մէջ կատարուած Նորոգ շինութեանց ծախքերն 2205 ոսկի, բարձելով կ'ունենանք 8044 ոսկի, յորմէ իջնելով այժմեան պարտք 7038 ոսկին, տարբերութիւնն 1006 ոսկի ազգային պարտուց գումարէն իջած լինելն յայտնի կ'երևի։

3. Ազգին կալուածները սոյն տասնամեայ շրջանին մէջ ոչ միայն չեն վաճառուած, և չեն աւերուած, այլ նորանոր շինութիւններ իսկ կատարուած են՝ խարխուլ կալուածները վերաշինուելով, և այրած չէնքերը կամ անչէն գետիններն այնպիսի փառաւոր շինուած են որ բնաւ եկամուտ չբերող կամ աննշան գումար մը բերող կալուածները շահագործուելով, այսօր առատ եկամուտը կը բերեն։

Ահաւասիկ նորաչէն կալուածոց ցուցակն։

	Ծախք Եկեղեցի.	Ծախք Դպրոց
Մոմճի խան	2400	470
Սահիլիէ փողոց պանդոկ	1200	216
Փէչտրմաճքլար փող. սրճար.	750	283
Սահիլիէ փողոց մթերանոց	1900	270
Մահմուտիյէ փող. 2 մթեր.	550	150
Առաջնորդ. դիմաց սրճար.	540	180
Բէշլիտէ գեղարան ընդարձ.	270	54
Մարգաքիի կողմը տնակ մը	130	30
	7740	1653

Հռիփ. դպրոցի ճանճնաժող.

պարտք վճարեալ	3300
Հիւանդանոցի մէջ 5 սենեկաց շինութիւն	870
	11910

Որ է 2205 լիրա.

Արդ՝ վերոնշանեալ նորոգ շինութիւնը, պարտուց վճարմունք և կալուածոց շահագործութիւնք կատարուած են վերջին տասնամեայ շրջանի Տնտեսականաց ուշիմ և գործունի մատակարարութեան շնորհիւ, որք և հարկ եղած ժամանակ իրենց բսակէն 1000 ոսկի գումարով օժանդակած են ազգային արկղին, որով և ազգային վարկը բարձրացնելով, նախանձելի դրութեան մէջ դրած են։ Այսպէս յայտնի ճշմարտութեան հանդէպ ժողովուրդն և ժողովներն երախտագիտութեամբ թախանձելով խնդրած են որ շարունակեն Տնտեսականք իրենց պաշտօնն, ամեն երկամեայ շրջանի հրաժարմանց առթիւ։

Իրաւ է որ Հռիփ. վարժարանի շինութեան ծախքը գոցելու համար գաւառական ժողովն մի քանի անպէտ կալուածներու վաճառումն որոշած էր։ Բայց Ճանճնաժողովն չկարենալով պատշաճաւոր գին գտնել՝ չվաճառեց զայնս՝ և պարտուց ներքեւ մնաց։ Իսկ Ազգ. Վարչութիւնն իւր իմաստուն տնտեսութեամբ կարող եղաւ վճարել յիշեալ պարտքն ինչպէս վերը նշանակեցինք, որով և վաճառուելու համար որոշուած կալուածները դարձեալ մնացին Ազգին, իբր թէ՝ նորէն գնոյ առնուեցան։

Աւելորդ կը համարիմ տասնամեայ շրջանի Տնտեսական Խորհրդոյ անձնուէր աշխատութիւններն ու զոհողութիւնները մի առ մի թուել. բաւական է յայտնել թէ ազգ. կալուածոց մի քանիներն գրաւէ ազատուեցան, պարտուց տոկոսն 0/0 12 էն 8 ի իջաւ, իսկ Քաղաքական ժողովս շրջանին մէջ, որ կը բաժանուի երբեւ Տնտես. Խորհուրդ չունեցող, 0/0 8 ն ալ 6 ի իջած է։

Այս ճշմարտութիւնը այնքան անվիճելի են, որքան որ հանրագրի ստորագրողաց մէջ անգամ կրնան գտնուիլ գէթ այնպիսի անձինք, որ վերոյիշեալ տնտեսութեանց մասնակցած են կամ անդամակցութեամբ, կամ դրամ առնելու և տալու, և կամ օրէնք մի յարմար յարաբերութեամբ, որով ոչ միայն լսած և տեսած՝ այլ իրենց գործակցութեամբն իսկ շօշափած են սոյն իրականութիւններն։

Աւելորդ է յիշել թէ՝ Ազգ. վարժարանաց տարեկան ծախքն ի հնումն էր 108 հազար, եւ բարձրացաւ 200 հազարի։ Հիւանդանոցի տարեկան ծախքն ի հնումն 100 հազարի չէր հասնէր, այժմ 150 հազարէն աւելի է։ Սոցին համեմատութեամբ ազգ. ամեն հաստատութիւնք բարձրացան եւ բարգաւաճեցան։ Ազգ. կալուածոց ամենամեծ մասն, որ պէտք ունին, ապահովագրեալ են։ Ազգային կալուածական տուրքն ի հնումն 22 հազար դահեկան էր, 50 հազարի հասած է թէ՛ կալուածոց չատնալովն եւ թէ՛ տրոց 1000 ին 4 էն 8 ի բարձրանալովն։

Այսպիսի տնտեսութեանց հանդէպ ի՞նչ կ'ընեն ողջմիտ ազգայինք. անշուշտ իրենց երախտագիտութիւնն, սէրն ու համակրանքն կը յայտնեն։ Իսկ ժխտելով զայս ամեն՝ ազգին տընտեսական վիճակն յոռի, աւերակ եւ անուանողներն ի՞նչպիսի ոգիէ շարժեալ են. ինքնայայտ է։

Նախորդ Ազգ. Քաղաքական Ժողով

Ատենապետ	Ատենագրագ
ՄԻՍԱՔ ՄՈՐՈՒՐԵԱՆ	Ս. Ց. ՏԷՏԷՆԵԱՆ
ԳԷՈՐԳ Կ. ԱԿԱՍԵԱՆ	
ՊԵՏՐՈՍ Կ. ՏԻԼՊԷՐԵԱՆ	

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

— —

ԿԱՐԻՆ 17 սեպտեմբ.

Տակաւին չկարգադրուեցաւ բաղաքիս առաջնորդական խնդիրն՝ հակառակ այն անհամբեր ակնկալութեան զոր ամէն դասակարգի ազգային առաջադ կ'ցգայ յինքն, և մեծաւ իրաւամբ. զի որչափ որ Արժ. տեղապահ հայրն չէ զանար իւրովանն հարկաւոր փոլթն ու խոհական ջանադրութիւնն ի բարւոք կարգադրութիւն ընթացիկ գործոց, և որչափ որ ազգային պաշտօնական մարմինք՝ կրօնական և քաղաքական ժողովք, թաղական և ուսումնական և վանորէից խորհուրդք խղճամիտ պաշտօնավարութեան մը մէջ կը գտնուին, այլ այս ամենը առաջնորդի մը ներկայութեան պէտք չէ թէ կարող է լրացնել, այլ աւելի անհրաժեշտ կ'ընէ, գործերն առաւելապէս մղելու և արդիւնաւորելու, եւ կառավարութեան հետ յարաբերութիւնն լաւ և շարունակ պահելու համար այն կենսական խնդիրներու մասին, որոնք շարունակ կը պատահին մեր վիճակին մէջ, և որոնք յաճախ ի զուր կորսուելու փոնգի մէջ կ'իյնան առ ի չգոյէ առաջնորդին, որ օրինաց սահմանին մէջ ներկայացնէ զանս կառավարութեան ուշադրութեան և ստանայ անոնց օրինաւոր լուծումն ու կարգադրութիւնը։

Անցեալ շաբթու Ազգ. Պատրիարքարանէն հաստ՝ Ազգ. Դաւառ. Վարչութեան առաջն. ընտրելեաց ցանկը, որ ըստ յառաջագոյն հրատարակութեան լրագրաց կը պարունակէ Դեր. Խորէն և Հմայեակ սրբազանաց և Արժ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Այլանեանի անուանքն։ սակայն այդ ցանկին ետեւէն հասած ուրիշ պաշտօնագիր մը կ'արգելոյր ընտրութեան գործն, յայտնելով թէ ինչ ինչ նկատումներով հարկ դատուած է անոր յետաձգումն և հրամայելով որ սպասէ վարչութիւնը ղրկուելիք նոր հրահանգին։ Սոյն երկու հակընդդէմ գրերն ուշադրութեան առնելու համար ամսոյս 2ին գումարեալ Խառն ժողովն տեսաւ որ ընտրութեան գործոյն յետաձգումն հրամայող Պատրիարքարանի վերջին գրին մէջ յիշուած «ինչ ինչ նկատումներն» ուրիշ բան չէին. բայց եթէ Նարպէյ և Փիմաքեան սրբազանաց հրաժարիլն, ուստի և հարկ դատեց թէ՛ հեռագրով և թէ՛ պաշտօնագրով խնդրել Պատրիարքարանէն որ նոր ցանկին առաքումը փութացնէ, այդ ցանկին մէջ դնելով նաեւ Արմաշու Վանահայր Դեր. Խորէն եպիսկոպոս Աշըգեանի անունն, որ ասա թէ՛ ազգային պաշտօնական մարմնոց և թէ՛ ժողովրդեան մէջ լաւ համարում կը վայելէ։ Ազգային Պատրիարքարանը տակաւին չէ պատասխանած Խառն ժողովոյ յիշեալ հեռագրոյն և պաշտօնագրոյն և ոչ ալ ընտրելեաց նոր ցանկ հաղորդած է։ Եթէ Ազգ. Պատրիարքարանը չուզէ հեռացնել զԱշըգեան սրբազան իւր վանահայրութեան պաշտօնէն, որ ոչ նուազ կարեւոր է քան զկարնոյ առաջնորդական պաշտօնն, և կամ եթէ Նորին Սրբազնութիւնն չհաճի թողուլ զիւր պաշտօնն, յայնմամ կարնոյ երեսփոխանութեան ընտրելին բատ ամենայն հաւանականութեան պիտի լինի Դեր. Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունի, որ ասէին բարեկիրթ, ուսեալ և վարչական տաղանդ ունեցողի անունը կը վայելէ իրաւամբ։

—Դժբաղդաբար այսօր իրականութիւն կը դանէ այն տխուր գոյժը, որ քանի օրէ հետէ կը պտտէր ասա՝ թէ Բասենոյ Տօսի գիւղի բնակիչներէն Պոյաճեան Ստեփան և Էլպէգ անուն ազգայինք սպանուած են գիւղին մէջ, գնդակահար լինելով ուրն «Թէրէքէմէ» աւազակներէ, որք կ'ըսուի թէ դրդեալ են եղեր գիւղին քուրդ գաղթականներէն, զի ասոնք արդէն ոսխերիմ թշնամի դարձած էին Հայոց դէմ այն բողոքանաց համար, զորս Հայք երկար ժամանակ մատուցին տեղական կառավարութեան անոնց բռնութեանց և հարստահարութեանց դէմ։ Սպանութիւնը տեղի կ'ունենայ «Խաչվերաց»ի կիրակի օրը առաւօտեան ժամ 3ին։ Սպանեալ եղբարք կը վերաբերէին այնպիսի մի գերդաստանի, որ իւր բաւականաչափ հարստութեամբ և 50 է աւելի բազմաճիւղ ընտանեօք Բասենոյ մէջ առաջին տեղը կը բռնէ, և դըժբաղդաբար անոնց մահուամբ այդ նահապետական միակ տունն ալ պիտի դատապարտուի ցան և ցիր բաժանման և աւերման։

ՏՐԱԳԻԶՈՆ, 23 սեպտ.

Ցեղ քսանամեայ բացակայութեան Հ. Իգնատիոս Արքեպիսկոպոս Կիւրեղեան Արբահայրն Վենետկոյ Մխիթարեան ուխտին երէկ աւտրիական շոգենաւով կը հասնի իւր հայրենիք ի Տրապիզոն, ուր խուռն բազ՝ութիւն ազգայնոց և օտարազգեաց դիմած էին ծովեզերք պատուել նորա գալուստն։ Հոն ներկայ էր նաև Դեր. Մարմարեան Տ. Պօղոս եպիսկոպոսն իւր կղերական դասուք և նաև տեղւոյն Վենետկոյ Մխիթարեան վարժարանի Տեսուչ Վ. Ն. Մինաս վարդապետ Նուրիխանեան, որք նախ գշխակառն հանդուրիւ ողջունելին պիրաք և ապա ժողովուրդն մեծաւ յարգանօք և անձկանօք հարուրեց նորա աչն։ Յետ որոյ խուռն բազմութեամբ դիմեցին ի միասին ի վարժարան Մխիթարեանց։

Նոյն աւուր յորդ. ատ անձրեւը պատճառ եղաւ որ տեղւոյս վեհ. Վալիին կոչմանէ յանձնարարուած անձը չի կրցաւ ընդառաջ երթալ և պատուել զնա, այլ միայն ոտիկանութեան գլխաւորն առանձին նաւասաւ հանդարձակեցաւ չոգենաւ երթալ և նոյն պարտքն կատարել։

Այսօր իւր այցելութիւնք պիտի սկսի ընել՝ նախ Վսեմ. Վալիին և ապա բոլոր հիւպատոսաց։

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՔ Յ'ԱՄԵՐԻԿԱ

ՈՒՍԹԸՐ, 20 սեպտ.

Մինչեւ Նահանգաց տարեկան նահանգային ընտրութիւնք ամանք արդէն տեղի ունեցան, բայց մեծ մասը Հռոտերս պիտի կատարուին, նահանգապետի, քաղաքապետի և թաղային ժողովոց անդամներ ընտրելով։ Սոյն տարեկան նահանգային ընտրութիւնք տեղւոյն քաղաքական լեզուվն ազնանային ընտրութիւնք կ'անուանուին և յառաջիկայ 1888 տարւոյն նախագահական ընտրութեան նախաբաւիղներն են։ Արդարեւ ազնանային ընտրութիւնք անսխալ փորձաքարեր են հասարակաց կարծեաց հասանքի ուղղութիւնն ցոյց տուող։ Այլ և այլ նահանգաց տեղական ընտրութիւնք, երեսփոխական կամ ծերակոյտի անդամոց ընտրութիւնք և այլ պաշտօնէից ստացած քուէներու մեծամասնութեան թուանշաններն, յառաջիկայ տարուան ընտրելի նախագահի կուսակցութիւնն անհակառակելի կերպով մէջ տեղ կը հանեն։ Ցայսմիկ է թէ ամրողջ Միացեալ Նահանգաց մէջ նախագահի պաշտօնին յաւակնող հազիւ մէկ երկու անձինք կան՝ նախագահական բարձր դիրքն ստանալու ժողովրդականութիւն, ընտրութեանց պայքարը առաջ մղելու գործամ, երկրիս յուզող ազգային խնդրոց լուծման մասին տարաբնական խորհուրդ և տիրող կուսակցութիւններն գոհացնելու յօժարութիւն և կամք ունեցող չատ քիչ անձ գտնուելուն պատճառաւ։ Ամերիկացոյ ազգային գոյութիւն օրէն ի վեր ոչ ոք բազմած է նախագահական նախանձելի աթոռը՝ առանց դժուարութիւն, նախատինք և այլ նուաստութիւններ կրելու։ ընդդիմադիր կուսակցութեան պաշտպան թերթեր, կուսակցութեանց պիտեր և սոցա օգնականք միօրինակ եւ ամեն ատիւ կը հալածեն և կը հարուածեն զնախագահն, որպէս թէ սա բլլար բացարձակ իշխան երկրին։ Ըսուած է թէ հասարակապետութիւնք ապերախտ են։ յիրաւի արդի նախագահի նման խղճի մտոք և առանց փաստաբանութեան երկիր կառավարող անձի մը դէմ ամեն օր տեղի ունեցած թշնամական ակնարկք ոչ թէ միայն ապացոյցներ են անհերելի ապերախտութեանց այլ և ըստ մեզ երկրին բարոյական ապականեալ վիճակն ցոյց կուտան, այնչափ անիրաւ եւ այնչափ անարդար է եղած ամբաստանութիւնքն։ Ցունուսանի ժողովրդեան համար կը պատմուի թէ ամեն անհատ, լինի արժանի թէ ոչ, կա ավարութեան թոչակաւոր պաշտօնը ձեռք ձգելու հնար միայն կ'ապրի։ Եթէ ճշմարիտ է սա՝ նոյնն և աւելին է Միացեալ Նահանգաց ժողովրդեան ամեն դասուն եւ ամեն կուսակցութեան անդամոց համար եւս։ զի հոս ամեն մարդ այր թէ կին պաշտօնի մը կոչուելու սին յոյսովը կ'ապրի եւ կը գործէ։ հայրենասիրութիւն և ազգասիրութիւն բառերն՝ կառավարական պաշտօն մը ձեռք ձգելու փոփաքանաց պատրուակներն են միայն։

Միացեալ-Նահանգաց նախագահն երեսուն հազարի մօտ անձանց պաշտօնանկութեան կամ պաշտօն տալու իշխանութիւնն ունի՝ ըստ սահմանադրութեան։ Իւրաքանչիւր նախագահ՝ իւր սահմանադրական իշխանութիւնը սանձարձակ ի գործ դրած, հաւատարիմ, փոփաքառս եւ բարի անձինք պաշտօնազարկ ընելով, իւր կուսակցութեան պանանող ամբարձ եւ անարժան անձինք պաշտօնի կոչած լինելը պատմական ճշմարտութիւն մէ՛ կ, որ ըստ երկրին առաձին «Կողոպուտը յաղթողին իրաւունքն է» ըսելով ի գործ կը դրուի, առանց ուշադրութիւն դրաւելու։ Սակայն եւ այնպէս, երբ մի կողմանէ ընդդիմադիր կուսակցութեան առաջնորդներ կամբաստանեն զնախագահն՝ անմեղ անձինք պաշտօնանկ ընելուն համար, միւս կողմանէ՝ նախագահեան կուսակիցք, ռամկավարականք կ'ամբաստանեն զնախագահն՝ բաւական թուով պաշտօններ տուած չլինելուն համար իւր կուսակցաց։ սոյն երկու հակառակ ուղղութեանց միջին ճամբայ մը գտնել յաջողած է Վսեմ. Նախագահն, նոր կուսակցութիւն մ'եւս հրապարակ բերելով, եւ ադոնք են «ազատականք» կոչուածներն, հանրավարականաց եւ ռամկավարականաց ուսեալ և պարկեշտ անդամոց միութեամբն կազմակերպեալ։ Ազատականք՝ Միացեալ-Նահանգաց արդի քաղաքական կացութեան հասարակաչռութիւնն ի ձեռին ունին բացարձակապէս, այնպէս որ յառաջիկայ նախագահական ընտրութիւնն եւս վերջնոյն նման ազատականաց քուէներու առաւելութեամբն պիտի կատարուի։ Այս անգամ ևս հանրավարականք ըստ առաջնոյն Պ. Պլէյն պիտի ընտրեն թեկնածու իրենց կուսակցութեան, մինչդեռ ռամկավարականք արդի նախագահն վերստին ընտրել պիտի ջանան։ Վերջին օրեր տեղի ունեցած նահանգային ընտրութիւնք եւ այլ քաղաքական նշաններ եթէ սխալ չեն Վսեմ. Գրվիլէնա երկրորդ անգամ պիտի բազմի նախագահական աթոռը, այնչափ գոհ է իրմէ ժողովրդեան լուրջ եւ պարկեշտ մասը։ Աշխատութեան ասպետք եւս, որոց քուէներն հինգ հարիւր հազարէ աւելի են, արդի նախագահին վերընտրութեան ջանալու խօսք տուած են։ Նմանապէս ազատագրեալ խարշիկք, գիրենք ազատ հռչակող դանօք և անձկանօք հարուրեց նորա աչն։ Յետ որոյ խուռն բազմութեամբ դիմեցին ի միասին ի վարժարան Մխիթարեանց։

Նոյն աւուր յորդ. ատ անձրեւը պատճառ եղաւ որ տեղւոյս վեհ. Վալիին կոչմանէ յանձնարարուած անձը չի կրցաւ ընդառաջ երթալ և պատուել զնա, այլ միայն ոտիկանութեան գլխաւորն առանձին նաւասաւ հանդարձակեցաւ չոգենաւ երթալ և նոյն պարտքն կատարել։

Այսօր իւր այցելութիւնք պիտի սկսի ընել՝ նախ Վսեմ. Վալիին և ապա բոլոր հիւպատոսաց։

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՔ Յ'ԱՄԵՐԻԿԱ

ՈՒՍԹԸՐ, 20 սեպտ.

Մինչեւ Նահանգաց տարեկան նահանգային ընտրութիւնք ամանք արդէն տեղի ունեցան, բայց մեծ մասը Հռոտերս պիտի կատարուին, նահանգապետի, քաղաքապետի և թաղային ժողովոց անդամներ ընտրելով։ Սոյն տարեկան նահանգային ընտրութիւնք տեղւոյն քաղաքական լեզուվն ազնանային ընտրութիւնք կ'անուանուին և յառաջիկայ 1888 տարւոյն նախագահական ընտրութեան նախաբաւիղներն են։ Արդարեւ ազնանային ընտրութիւնք անսխալ փորձաքարեր են հասարակաց կարծեաց հասանքի ուղղութիւնն ցոյց տուող։ Այլ և այլ նահանգաց տեղական ընտրութիւնք, երեսփոխական կամ ծերակոյտի անդամոց ընտրութիւնք և այլ պաշտօնէից ստացած քուէներու մեծամասնութեան թուանշաններն, յառաջիկայ տարուան ընտրելի նախագահի կուսակցութիւնն անհակառակելի կերպով մէջ տեղ կը հանեն։ Ցայսմիկ է թէ ամրողջ Միացեալ Նահանգաց մէջ նախագահի պաշտօնին յաւակնող հազիւ մէկ երկու անձինք կան՝ նախագահական բարձր դիրքն ստանալու ժողովրդականութիւն, ընտրութեանց պայքարը առաջ մղելու գործամ, երկրիս յուզող ազգային խնդրոց լուծման մասին տարաբնական խորհուրդ և տիրող կուսակցութիւններն գոհացնելու յօժարութիւն և կամք ունեցող չատ քիչ անձ գտնուելուն պատճառաւ։ Ամերիկացոյ ազգային գոյութիւն օրէն ի վեր ոչ ոք բազմած է նախագահական նախանձելի աթոռը՝ առանց դժուարութիւն, նախատինք և այլ նուաստութիւններ կրելու։ ընդդիմադիր կուսակցութեան պաշտպան թերթեր, կուսակցութեանց պիտեր և սոցա օգնականք միօրինակ եւ ամեն ատիւ կը հալածեն և կը հարուածեն զնախագահն, որպէս թէ սա բլլար բացարձակ իշխան երկրին։ Ըսուած է թէ հասարակապետութիւնք ապերախտ են։ յիրաւի արդի նախագահի նման խղճի մտոք և առանց փաստաբանութեան երկիր կառավարող անձի մը դէմ ամեն օր տեղի ունեցած թշնամական ակնարկք ոչ թէ միայն ապացոյցներ են անհերելի ապերախտութեանց այլ և ըստ մեզ երկրին բարոյական ապականեալ վիճակն ցոյց կուտան, այնչափ անիրաւ եւ այնչափ անարդար է եղած ամբաստանութիւնքն։ Ցունուսանի ժողովրդեան համար կը պատմուի թէ ամեն անհատ, լինի արժանի թէ ոչ, կա ավարութեան թոչակաւոր պաշտօնը ձեռք ձգելու հնար միայն կ'ապրի։ Եթէ ճշմարիտ է սա՝ նոյնն և աւելին է Միացեալ Նահանգաց ժողովրդեան ամեն դասուն եւ ամեն կուսակցութեան անդամոց համար եւս։ զի հոս ամեն մարդ այր թէ կին պաշտօնի մը կոչուելու սին յոյսովը կ'ապրի եւ կը գործէ։ հայրենասիրութիւն և ազգասիրութիւն բառերն՝ կառավարական պաշտօն մը ձեռք ձգելու փոփաքանաց պատրուակներն են միայն։

Միացեալ-Նահանգաց նախագահն երեսուն հազարի մօտ անձանց պաշտօնանկութեան կամ պաշտօն տալու իշխանութիւնն ունի՝ ըստ սահմանադրութեան։ Իւրաքանչիւր նախագահ՝ իւր սահմանադրական իշխանութիւնը սանձարձակ ի գործ դրած, հաւատարիմ, փոփաքառս եւ բարի անձինք պաշտօնազարկ ընելով, իւր կուսակցութեան պանանող ամբարձ եւ անարժան անձինք պաշտօնի կոչած լինելը պատմական ճշմարտութիւն մէ՛ կ, որ ըստ երկրին առաձին «Կողոպուտը յաղթողին իրաւունքն է» ըսելով ի գործ կը դրուի, առանց ուշադրութիւն դրաւելու։ Սակայն եւ այնպէս, երբ մի կողմանէ ընդդիմադիր կուսակցութեան առաջնորդներ կամբաստանեն զնախագահն՝ անմեղ անձինք պաշտօնանկ ընելուն համար, միւս կողմանէ՝ նախագահեան կուսակիցք, ռամկավարականք կ'ամբաստանեն զնախագահն՝ բաւական թուով պաշտօններ տուած չլինելուն համար իւր կուսակցաց։ սոյն երկու հակառակ ուղղութեանց միջին ճամբայ մը գտնել յաջողած է Վսեմ. Նախագահն, նոր կուսակցութիւն մ'եւս հրապարակ բերելով, եւ ադոնք են «ազատականք» կոչուածներն, հանրավարականաց եւ ռամկավարականաց ուսեալ և պարկեշտ անդամոց միութեամբն կազմակերպեալ։ Ազատականք՝ Միացեալ-Նահանգաց արդի քաղաքական կացութեան հասարակաչռութիւնն ի ձեռին ունին բացարձակապէս, այնպէս որ յառաջիկայ նախագահական ընտրութիւնն եւս վերջնոյն նման ազատականաց քուէներու առաւելութեամբն պիտի կատարուի։ Այս անգամ ևս հանրավարականք ըստ առաջնոյն Պ. Պլէյն պիտի ընտրեն թեկնածու իրենց կուսակցութեան, մինչդեռ ռամկավարականք արդի նախագահն վերստին ընտրել պիտի ջանան։ Վերջին օրեր տեղի ունեցած նահանգային ընտրութիւնք եւ այլ քաղաքական նշաններ եթէ սխալ չեն Վսեմ. Գրվիլէնա երկրորդ անգամ պիտի բազմի նախագահական աթոռը, այնչափ գոհ է իրմէ ժողովրդեան լուրջ եւ պարկեշտ մասը։ Աշխատութեան ասպետք եւս, որոց քուէներն հինգ հարիւր հազարէ աւելի են, արդի նախագահին վերընտրութեան ջանալու խօսք տուած են։ Նմանապէս ազատագրեալ խարշիկք, գիրենք ազատ հռչակող

կուսակցութեան յանի ընթացքէն ճանճրացած՝ կուգան միանալ ռամկավարականաց, կամ լաւ ևս ազատականաց խմբին, որով կը հաստատուի 1888 տարւոյն վերջին մասին մէջ ընտրելի նախագահն յայտերը։

Մինչդեռ մեր այս նամակը կը գրեմք, քաղաքիս մէջ 700է աւելի ռամ ոմարականք ժողով մը կազմած, նոյնմերեր ամսոյ մէջ քուէարկելի նահանգապետ մ'ընտրել կ'աշխատին։ Ռամկավարական կուսակցութեան անդամոց մեծ մասը Իրլանդացիք լինելով, ի հարկէ ազմուկ և խառնաւութիւն պիտի հանեն ժողովն աւարտելէ առաջ, մանաւանդ թէ ժողովականաց մեծամասնութեան պլուներն Ռոսբրական սէ-ուէյով լեցուած է։ Ահա ռամկավարականաց մի մասաժողովոյ բերած տեղեկագիրներէ մին, որ կը հաստատէ անգամ մ'եւս ինչ որ արդէն ըսինք թէ՝ «Կողոպուտը յաղթողին իրաւունքն է» առածը ա՛ր չափ յանդգնութեամբ ի գործ կը դրուի։

Տեղեկագիրն կ'ըսէ. «Պօսթ՝օնի նամակաստան 700է աւելի պաշտօնեից մէջ տակաւին կը գտնուին հանրավարականք որոնք ոչ ատուածոց եւ ոչ մարդկան առջեւ որ եւ է իրաւունք չունին վայրկեան մ'իսկ մնալ իրենց պաշտօնին մէջ։ այս է մեր վարքը։ Նոյն քաղաքի մ'ապատան եւ ներքին գործոց վարչութեան մի միայն տեսուչը պաշտօնանկ եղան եւ մեք երեք տարիէ ի վեր մեր կուսակցութեան պաշտօնէից վարձատրութեան կ'սպասենք։ ե՞րբ պիտի գայ ժամանակն երբ մեր իրաւունքները (կառավարական պաշտօն) պիտի ստանանք։ Արդի նախագահի օրով անկարելի է այս, անկի անտարբերն Գրվիլէնա, տուէք մեզ մի անձ որ գիտնայ վարձատրել իւր բարեկամները... եւ» Թուականէս ուր մի վերջ հանրավարականաց ընդհանուր ժողովն եւս իւր վերջին նիստը պիտի ընէ քաղաքիս մէջ։ Սոյն կուսակցութեան ժողովներ նշանաւոր են այլ եւ այլ յարանուանութեանց պատկանող երէցներու ներկայութեամբ՝ որոնք քաղաքական ժողովին փայլ մը տալու նըպատակաւ ի հարկէ ազօթքներով կը բանան եւ դարձեալ ազօթքներով կը փակեն ժողովը, որոց երկուքին մէջտեղ եղած ժամանակամիջոցն ընդհանրապէս ընդդիմադիր կուսակցութեան պետերու անդամոց եւ այլոց հայհոյելով կանցնեն։ Պոլ Զրոյ կուսակցութիւնն եւս պիտի ընէ իւր վերջին նիստ մտերս եւ այս կերպով քաղաքական պայքարն պիտի փակուի։ ընտրելով մի նահանգապետ։

Մ. ԹՕՓՀԱՆԵԼԵԱՆ

ԱՍՏԻ ԱՆՏԻ

ԱՆՆԱՀ ԿԱՏԱԿ ՄԸ. Անցեալ շաբթու, Բորտոգալի անուն ուսանող մը, գաւակ բրուսիացի գնդապետի մը, Ֆրիտրերիկն (Գերմանիա) Հայոցպէրի կերթայ։ Արբընվիրի մէջ հեռագիր մը կուտան նմա սա բառերով. «Դիմէն երեան եղաւ, փոխբ.» Մի և նոյն ժամանակ ոստիկան մը մատեցաւ նմա, հրաւիրեց զնա իրեն հետեւիլ և ի բանտ առաջնորդեց։ Յաջորդ օրն, ոստիկան մը տարաւ զնա Ֆրիտրերիկի դատարանին ընդհանուր դատախազին որ հեռագրատուէն ստացած տեղեկութեան վրայ՝ արձակած էր ձերբակալման հրամանագիրն։ Հոն, ամեն բան պարզուեցաւ. ուստանողին բարեկամները խաղացած էին նմա այս անշահ կատակն։ Այդ բարեկամներն ի դաս պիտի կոչուին։

ՆՈՐՕՐԻՆԱԿ ԿՏԱԿ ՄԸ.

Ֆրանսական լրագիրները կը պատմեն թէ այս օրերս վախանան՝ հարուստ անձ մը հետեւեալ կտակը թողուցեր է։ «2,500,000 ֆրանք կը կտակեմ այն կնոջ որում հետ կը փոփաքէի ամուսնա ալ։» Հանգուցեալը մուցած էր նշանակել այդ բաղդաւոր կնոջ անունն, և ահա այժմ երեւան եկած են իրր քսան թէ նեռանուներ այդ ժամանգութեան և անուշտ հետզհետէ ուրիշներ ալ ի յայտ կուգան։ Այդ բոլոր կիներն ալ ընդհանուր գատախազին ներկայացուցած են նամակներ և ուրիշ թղթեր, որով կ'ապացուցանեն թէ հանգուցեալը զուտ ալ չէր նայեր իրենց։ Հետաքրքրական է իմանալ թէ գատաստանը զո՞վ պիտի նախընտրէ գնա՞ որ ամենն չատ նամակ կը ներկայացնէ թէ նա որ ցոյց կուտայ միայն նամակ մը՝ Ջերմ զգացմանց արտայայտութեամբ գրուած։

ԵՐԵՍՆԵՐՈՐԴ ՁԱՒԱԿԸ.

Լայբցիկի վաճառականներէն Պ. Ցուլաքի կինն այս օրերս իւր ամուսնոյն ընծայեր է իւր երեսներորդ զաւակը։ Բաղաքապետը պարտ անձին համարեր է այս առիթիւ շնորհաւորել հայրենասէր վաճառականն եւ իւր կինն, որոց զաւակներէն կենդանի մնացած են այժմ քսան երկուքը։

Ի ՀԻՒՍԻՍԱՑԻՆ ԲԻՒՐԵՌ.

Հանճարեղ Ամերիկացի մը ամեն պատրաստութիւններ տեսեր է՝ օդապարիկով երթալու համար ի հիւսիսային Բեւեռն։ Նիւ-Եորքի լրագիրք մին քան՝ զմիւսն արտասովոր մանրամասնութեամբք լեցուն են Տր Ա. ոը Պոսէի գաղափարին վրայ։ Այսպէս կ'ուսանուի Ժիւլ Վէրնի գիւցազանց հետեւողն, որ իւր հետ պիտի տանի ասն ուղեւոր։ Ուղեւորութեան վարձքն է հազ՝ար տոլար։

ՄՈՐՖԻՆԱՄՈԼՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐ.

Մորֆինամոլ գերմանուհի մը, երեսուն տարեկան, Օգդիւիէ Վէկել անուն, սեպտեմբեր 29 ին անձնասպանութեան փորձ փորձեր է ի Պարիզ (Ֆրանսա), ածելի մը խոթելով իւր գոտերէն մէկն մէջ։ Վանդաղաւոր կերպիւ վիրաւորուած, Պոյոնի հիւանդանոցը փոխադրուեր է։ Իւր սենեկին մէջ գտնուեր են մորֆինով լցուած քանի մը սրուակներ եւ բազմաթիւ տուղներ, որք այդ փանգաւոր նիւթին ներքանցութեան կը ծառայէին։

«ԽՈՒՎԻՔ ԵՒ ՀԱՄԵՐՔ ԲԱՐԲԱՌԵՑԱՆ.»

Իմաստութեան Դատերք անուն կրօնաւորուհիք, որք խուլ եւ համր ալ՛անց դիւերօթիկ վարժարան մը կը պահեն ի Շարդ-ալօզ ա՛Օռէ (Ֆրանսա), իմանալով որ իրատալայի գիտուն մը յայտնած էր համբերան լեզուն բանալ, ընդուներ են նորա դրութիւնն եւ իրենց յարատեւութեան շնորհիւ ձեռք բերեր են զարմանալի արդիւնքներ։ Տասներկուքէն տասնեւհինգ տարեկան աղջիկներ, որք ի ծննդենէ համր էին, այժմ ջինջ ձայն մ'ունին եւ լաւ ատոգանութեամբ կը խօսին։ Կարի հետաքրքրական բան մ'է լսել անոնց շաղախուելն իրարու հետ։

ՓՂԻ ՄԸ ՆԱԽԱՁԱՆԸ.

Լոնտոնի Ազիզական Կրկէսին փիղերէն մին հոկտեմբեր 5ին փաթերէ ապառներն։ պատիճն անցուցեր է մերձակայ տան մը պատուհանէն, և դէռ կրկէսին մարդիկը ժամանակ չունեցած զայն ետ տանելու, կուլ տուեր է տաներիս աման անուշեղէն, երեք շիշ Միքսա-Ռիքէս, լիսրա մը սալոր, շաքարի նկանակ մը և յանիսապակեայ ժամացոյց մը որ գարակի մը մէջ կը գտնուէր։ Գրուած չէ թէ այս ճաշին մարսողութիւնը դիւրին եղա՞ծ է։

ՏՕՆԱՎԱՃԱՌ ՄԸ ԿՐԱԿՆԵՐՈՒ ՄԷՋ.

Ժողովրդական տօնավաճառն որ ամեն տարի հոկտեմբեր 1ին տեղի կ'ունենայ ի Միւնիխ, քաղաքին դրան առջեւ, այս տարի չպիտի կրնայ կատարուիլ։

Անհամար խառնութիւններ կատարուած էին արդէն տօնավաճառին հրապարակին վրայ, երբ յանկարծ, սեպտեմբեր 27ի երեկոյին, հրդեհ մը ծագեցաւ։ Ծաղկավաճառ կին մը բեդրոլի ճրագ մը տապալած էր գիներտան մը մէջ, ճրագը պայթեցաւ և քանի մը վայրկենէն հրդեհը մոխիր դարձուց խառնափնթ. ուրիշ խառնութիւններու ալ հարդուելով, բաւական տկար ծաւալեցաւ։ Զրհանակիրք չկրնալով մարել, շտապցան կրակը կղզիացնել։ շրջակայ խառնութիւնները փլչելով։ Դիներտանն, որուն խառնութիւն եղած էր կրակը, բոլորուն մէջ այրեցաւ. սպասուհի մը ևս անհետ եղած է։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մ. ԱԲԻԼԵՆԱՆ ԻՆԹԻՆՏԻ

ԼԷԳԱՒԻՖԻ ԱՆ

ՔՈԱՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆ
ԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀՐԱՇԱԼԻ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐ

ՀԱՆՔԱՑԻՆ ՋՈՒՐ ՁԻԹԼԻԻ

(ՄԵՐՁ Ի ՊՈՒՍԱ)

Պէտքպոնար որ Մ-ոով

1304 Սէֆէր 11 Թուական կայսերական իրատէով արտօնեալ—Վարձատրեալ Բաբիզի, Վիէննայի, Լոնտոնի, Ֆիլատէլֆիայի, Անվէրսի, Ֆրանքֆորդի ցուցահանդէսներէն։

Ձիթիլի ջուրն, որ Արեւմուտքէն եկող հարանման հանքաջուրերէն գերազանց է, շիշերու մէջ կը դրուի ընդ հսկողութեամբ Տր. Աբիկեանի, պատուիրակ ի դիմաց առեւտրական Վարչ. Նախարարին։ Մէն մի եղէսեղ կրելու է քնիչ բժիշկին ստորագրութիւնը։ Հաստատութիւնը մերժելու է այն ամէն շիշերն որք չեն կրեր Պետութեան այս երաշխաւորութիւնը։

Այս հանքաջուրին յատկութիւնն ապահովելէ մարսողական խողովակին և լեարդին հիւանդութեանց մէջ, աւազախտի եւ յօդացաւի մէջ։ շաքարախտի և փամփշտային խօթութեանց մէջ։

Ձիթիլի շատ ախորժակում հանքաջուր մ'է, սեղանի համար պատուական ջուր մ'է եւ շատ օգտակար է այն պարագային յորում ջուրերը մարսելու համար հարկաւոր հիւանդութեանց տակն։ Իրենց ստորութեան նախանձախնդիր անձինք ջրեղիներու, Պէնտերու եւ այլ ջուրերէն նախամեծար պիտի համարին Ձիթիլն։

Ձիթիլին կը դիւրացնէ մարսողութիւնն և կը կանոնաւորէ միւս բոլոր պակասնները։ Շատ օգտակար է նաեւ այն պարագային երբ պէտքով տնող մանուկները կամէք կըտրելու է։

Ձիթիլի ջուրը շաբաթն երկու անգամ կը զրկուի աղթիւրէն, այնպէս որ կարելի է վստահ լինիլ թարմ վիճակի մէջ գտնել զայն ի մեր երանոցս։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը ծախուի ի կեդրոնատեղին Ընկերութեան, 13, Ճէլալ Պէյ խան, եւ ի Մանիսա՝—Բերա, Պ. Այիրրանտի, դեղարան Տէլա Սուտա, 169.—Պոլիս, Պ. Մէկիքի, դեղավաճառ, 24, Եկնի Ճամի փողոց,—Ֆ. Թէրզեան, դեղապետ, Ճղալ օղլու, Պարիկան դեղատունն մօտ—Աշքաղալ, դեղապետ ի Վէնիտիկը—Գալաթիա, Պ. Մաւրոգէօ, վաճառական, Մարմարայ փողոց, 34.—Սէլիմիէ, կեդրոնական դեղարան.—Փէրայա, Սալա Սօնորուլ.—Պէշիքթաշ, Հարիրքի Թէկխարիտի, վաճառական.—Գալաթ գիւղ, դեղարան Լէոնիա Անդրիա.—Իզմիրայ, Սգալիքքի Նուրբերս, դեղապետ։

Գարապ չիչերը եւս կ'առնուին։

1054

Ա. ՔԻԼՈՐԱԽԵՂԴ

(Խուշ-դուշ)

ԵՒ ՄԱՆԿԱՆՑ ԿԱՊՈՒԻՏ ՀԱՅ

24 ժամուան մէջ կը բուժին

ՍՐԷՍԻՖԻԼ ՄԱՆՐԱՄԱՍ

Քան տարուան յաջողութիւն

ԱՄԵՆԱՁԳՈՒՇ ԴԱՐՄԱՆ

Այս դեղ վարձատրուած է շատ երկիրներու մէջ եւ բժշկական ու Դեղագործական ընկերութեանց հաստատութեանն արժանացած։

Արեւելից համար ընդհանուր կեդրոնատեղին է Դեղագործական Մթերանոցը, Գալաթիա Մեծ փողոց, 35։

671 22—26

Ց. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Ի ՊԱՅՏԶԷԼ ՀԱՄՈՒՆ

ՅԻՆ ԱՆՁԵԼԱՐ ԵՕՁՈՒՇՈՒՆ Կ. ՊՕԼԻՍ

Այն կազմատան մէջ կան Եւրոպական նորընծաներ և կատարելագործեալ մեքենայներ որոնցմով կը կազմուին և կը յօրինուին

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳՆԵՐՈՎ

ԳԻՐՔԵՐ գեղեցիկ և հաստատուն ՏՈՒՄԱՐՆԵՐ, վաճառականական եւ ԱՑՑԵՏՈՄՆԵՐ, խիստ մաքուր և ընտիր։

Ցաճախորդաց դիւրութեան համար կազմատունը ունի իրեն կցորդ վաճառատուն մը Թիւ 27 Ֆինճանճըար-Եօզուշը, ուր կ'ընդունուին յանձնարարութիւնք և ուր կը վաճառուին նաեւ գրագրական ամէն տեսակ պիտոյք, ընտիր թուղթ, գիր, տուփեր, պայուսակ, գրապանակ եւ եւ։

736

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՀՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՑՆԵՐԸ

Կը գտնուին միմիայն ի Պոլիս, Մահմուտ բաշա, 90,—ի Կալաթա Կլավանի խան, 2,—ի Բերա, Կալաթա Մէրայի դիմաց։

Ժ. ՆԻԷՏԼԻՆԿԷՐ

Վճարման դիւրութիւն

Զգուշանալ կեղծերէն։ 626

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑՈՒՑԷՔ

ԲԱՌՏԻՆԱ (Գորսիքա),

Բնական հանքաջուր երկաթախառն, թթուային, կապային. ամենազգուշ դարման ընդդէմ արեան տկարութեան, դեղնութեան, տենդի, ստամոքսի ցաւերու, եւ արեան նուազութենէն յառաջ եկած ամէն հիւանդութեանց։

ՀԱՆՔԱՑԻՆ ԲՈԼՈՐ ՋՈՒՐԵՐԷՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑ։

Հանքին տէրն է Ֆ. Մոլինարի, 2, Պոլո փողոց, Մարսիլիա։ Կ. Պոլսոյ մէջ գործակալ են ԳԱՌԱՎԻՍ եւ ԲԵՌԹԻԷՐԻՆ, Աստա խան, 4, Մաքսի փողոց, Գալաթիա կը ծախուի գլխաւոր դեղատանց մէջ։

621

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CREDIT

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿ

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ

ԱՆԱՌԱՐԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆՔ

500 ֆրանգոց 2000 արէնտիներու բաժանեալ

Հիմնեալ ի Բարիզ 1880 ապրիլին

և Անանուն Ընկերութեան վերածեալ՝ 1881 մայիս 4ին

Կեդրոնատեղի 116, Բրպարակ Լաֆայէդ, Բարիզ

Վարչական խորհուրդ՝ Պ. լը Աէաժան տը Մոնդով (Ֆէլիքս), ասպետ Պատուոյ Լէգէոնի, նախկին երեսփոխան Պ. Պիւէ (Լէոն) Պ. Դ. Ռոդիվալ (Դ. Ռոդիվալ և ընկ. տաւէնէն, սեղանաւորք)

Կոչնեալ 1887 ի Տարեշրջանին համար, Պ. Օսմոն (Վիկտոր) Պ. Պէլլիէ (Լէօ)

ՏՆՕՐԷՆ Պ. Մարիէօ (Մոռիս)

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿՆ Խնայողական ընկերութիւններ են։ Խնայողութիւնն ամենուն դիւրամատչելի ընել։—Բիւրգրամ ունեցողները տեր ընել Բարիզի, Ֆրանսայի քաղաքաց, և Ֆրանսայի Գաւառի Ֆինանսին պարտաթղթոց, ամնական 5, 10 կամ 20 Ֆրանքի վճարմամբ։—Խնայողութիւնն հրապուրիչ ընծայել, թէպէտ տարեկան տոկոսին որ դեռ բոլոր տարեր չը վճարած մասնակցի վիճակահանութեան և ստանայ տոկոսներն։ Մասնաւորապէս ամէն անհատ ստանալու բաներ, ամնական տարեգրոց գրամն ստանալով իւր իսկ ընտրարանէն։—

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿՆ խնայողական մասուններու ամենէն հանճարեղն է։ Սա գաղափարին վրայ հիմնեալ է թէ խնայողութիւնն աւելի կարեւորութիւն կուտայ արագապէս հասնելու դիւրակեցութեան, եթէ ոչ հարստութեան, քան ստանալու փոքր տոկոս մը վճարեալ գումարներէն։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿԸ խնայողին կ'առաջարկէ երկու միացեալ առաւելութիւններ, պարգեւի հաւանականութիւն և տոկոս։ Ուստի և, 1886ին ի վեր իւր ձեռք բերած արժանին յուսացածէն վեր է։ 1886ին ուներ աւելի քան 96 000 յաջանարդ, որոցմէ շատերը կարեւոր պարգեւներ շահած են։

Ֆրանսական կամ պէլճիական մէկ կամ մէկ քանի պարտաթղթեր գնելու համար, կը բաւէ իւր ներկայացուցչոյ յանձնել առաջին վճարին գումարը։ արժէնթիթն թիւն անյապաղ կը հաղորդուի գնորդին։ Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալ

Ց. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ Մուսթաֆա փաշա խան, 6, Պոլիս.

Պ. Պ. Միսաք Մօրուքեան եւ ընկ. գործակալորք յԻզմիր եւ շրջակայքը Բասմաճեաստաֆ, Իզմիր։ Պ. Ց. Պ. Քարէոնեան, գործակալ Պրուսայի նահանգին համար, Իբէք խան, Պրուսա։ Պ. Սարգիս Սարգիսեան, գործակալ Լիսարիի, Խաչէկ։ Պ. Ց. Նարգարեան, գործակալ ի Կէմիպօլսէ։ Պ. Սարգիս Պարսեղեան, գործակալ Յաֆիսի Գարահիսար։ Պ. Զարեհ Մերճանեան, գործակալ ի Սպարթա։ Պ. Պ. Կ. Պօյաճեան և Ընկ., գործակալք ի Տրապիզոն։ 748

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԻՐԿԻ

Ի Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Այն վաճառատան մէջ խիստ ճոխ դներով կը վաճառուին ամէն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, դէս շրջազգեստներ, քօսէներ, օժտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պէրլինի յատուկ գործարանաց մէջ, Նէնպէս Անգլիէն, Իտալիէն և Եւրոպական ուրիշ երկիրներէ ալ ապրանքներ կը բերուին։

Գնառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակորդով և կամ թղթատարական դրոշմով դրկուի։

Զը հաւնուած ապրանքները եւս կ'առնուին և սակը ետ կը տրուի դեղջիկով փոխադրութեան ծախքը։ 1180

ROB BOYVEAU LAFFECTEUR

Կը բուժէ արեան ապականութենէ յառաջ եկած ամէն հիւանդութիւնները, Խլ, ամէն տեսակ վէրքեր, յօդացաւ ևն ևն։

ՌՈԲ ՊՈՒԱՅՎՕ—ԼԱՖԷԹԷՕՌ

ԻՈՏԻՒՈ ՏԸ ԲՈՌԱՍՍՕՆՈՎ

Կը բուժէ հին և նոր դպղձական ախտերը, Վէրք, Կեղ, Ուռեցք ևն ևն

Ի Բարիզ, Ժ. ՖէՐՐԻ, 102, Ռիշելիէօ փողոց, յաջորդ ՊՈՒԱՅՎՕ-ԼԱՖԷԹԷՕՌ ի և ամէն դեղսրանաց մէջ։

J. Ferré, 102, Rue Richelien, Paris 22

ԱՊԱՀՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԵՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ի ՀԱՄՊՈՒՐԿ

Ընդհանուր գործակատար ՀԷՐՄ. ՀԷԼՊԻՆԿ

Կալաթա, Քարանթինա փողոց, Թիւ 9

ԼԱԹՐԱՆՍԱԹԼԱՆԹԻՔ

ՇԱՀԱՒԷՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ ԿԱՊԱՀՈՎԱԳՐԷ

ՏՈՒՆԵՐ, ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ, ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ, ՇԱՐԺԱԿԱՆ

ԳՈՑՔ ԵՒ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ

566

ԱՐԵՒԵԼՅԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսելիոյ և Բէյրութի գլխաւոր կանոնաւորագոյն բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալու յատկապէս ընդունուն է Անդրալի որ հոկտեմբեր ՅԻՆ Մարսիլիայէն և հոկտեմբեր 12ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Ապրանքի և ուրիշ ուղեւորութեան

Նաւագնելի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար

ԹԻՆԵՒՈՒԹ ԲԸՊՈՒԼ

Թիւ 17-18 Ռիշելիէ Միլլէթ

Մուհանէ փողոց, Թիւ 14

556

ՄՈՍ

ՇՈԴԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ և Մէնչեսթրական գլխաւոր բանող ընթերատ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանարուս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրս	4000	Օասիրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէրթիս	3000
Սէուսդրիս	3250	Բերա	300
Թիրս	3250	Լօգիս	800
Մոսկաս	3250	Օրինա	800
Մարիօնթ	3250	Սէուել	700

Բերա ընդհանուր, Նաւապետ Ֆորիսդրը, ամսոյս 4 էպլի 13ին Լիվերբուլէն աստ կ'ըսպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.

Ռէթոլ խան

ՀԷՑՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ

541 Հ. Հէյմս Սդրիդ, Լիվերբուլ

Ապրանքատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՅՈՒԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՎ

ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՊՆԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԻՒՆԵՐԹՈՒԹԵԱՆ

ՄՈՒԳԲՈՂԱԿԱՆ ԴԵՂ ՏՐ. ՈՒԱԴՄԱՆԻ

Շատ բիչ դեղեր կրնան իրենց յաջողութիւնն հաստատել բժշկական այսքան բարձր անուններով, որպէս են. բրոֆ. Տր. Փոն Լանբը, բժիշկ Գերմանական կայսեր, բրոֆ. Փոն Վէնդթալ, բրոֆ. Շվանցենեկը ի Պերլին, բրոֆ. Փոն Սքանզոնի ի Վիրթզպուրկ, բրոֆ. Փոն Նիէմայէրամ ի Միւնիխ ևն ևն.

Այս վերջինը կը գրէ ինձ, իւր հիւանդանոցին մէջ փորձելէ յետոյ.

«Խնդրեմ տեղեկութիւն տուէք ինձ թէ ո՞ր դիմելու եմ այս աքանչելի դեղէն գնելու համար։»

Վիէննայի Բժշկական Մատեանը կ'ըսէ (1 մարտ 1885).

Տր. Ու�՝դմանի Մ-էրդալանը արժանի է մեծ բժշկաց բազմութիւն յանձնարարութեանց։

Այս Մարդոյական միակ ապրանքն դեղն է ընդդէմ Պնդութեան։

Մէկ մատնոցի պարունակութեամբ դեղ եմէ ներքարկեալ օրական մէջ, անիկնաչա արտաքնոց միջոցաւ։ Եթէ ազդեցութիւնը չտա գործի կամ արագ է, կարելի է խառնել հարկ եղածին չափ ջուր, որպէս զի կանոնաւորապէս եղիէ փորը։

Մանկանց համար ջրախառն Մարդոյական կը բաւէ սովորաբար։

Մանկանց վասնզի ստամոքսին առաջն առնելու բաւական դարմանն է օրն երկու անգամ հանել փորը։

Աբլանեթրոնդ. Արրանին մէջ կը խառնեն քիչ մը բամբակ որ թաթխուած լինի ջրախառն Մարդոյականի մէջ (ամբողջ ժամ մը, օրը երկու անգամ)։

Հաճախակի հիւանդութեանց, Թիֆօի, Քուերայի ևն ատեն, մարդ զգուշանալու է ներքին դեղերէ։ Եթէ փորն օրը երկու անգամ եկնէ, լաւագոյն դարմանն է ամենակ չառալու համար միքրոպներուն որ ծաւալին։

Սրտճոպակ հիւանդութիւնք. Ներքարկութիւն մ'ընել ճարպ յետոյ։

Բոլոր տարբերական պրոբէրտիզ մէջ, կամուած, փոխում, ստամոքսի ցաւ, խլիվ, ընչեղութիւն, փորին անիկնաչա եկ եկ մեծ օգուտ կ'ընէ։ Շատ առատ ճարպ մը յետոյ մարդ ինքզինքը կը զգայ ներքարկուելեն մը և չատ անգամ վատնգաւոր ամարարութեան մը առաջը կ'առնու։ Ասիրարիներ առաջ և ուղեւորութեան միջոցին, մի՛ մոռնաք այս հանդիսատ դեղը։

Նա որ գլուխ մարդոյական ներքին դեղերու չատ գործածութեան հետեւանքներն և մեծ քանակութեամբ ջուր ներս առնելով յառաջ եկած տղիտաբեր արդիւնքները, ինչպէս են ընդարձակում մեծ աղեաց, պնդութիւն, արիւներիութիւն, պիտի ընտրէ միւս այս նոր դեղը, որ ապրելու թիւնը նոյն կը մնայ քանի մը տարի միայն։

Դեղատանց մէջ կը ծախուի.

1 ամբողջ շիշ 1 մէճիտիէ

1/2 շիշ 1/2 »

1/4 » 1/4 »

Գրեթէ 1/2 մէճիտիէ

Գործարանն նշանն է գրեթէ մը և անուանն էդ ինքզինքներուն և չիշերուն վրայ։

ՏՐ. ՈՒԱԴՄԱՆՆ

Մասնագէտ որովայնի խօթութեան և կանանց հիւանդութեանց

Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ համար միակ կեդրոնատեղին է Տր. Նիմէէկ, յԱգրիանուպոլիս։—Ի Կ. Պոլիս կը ծախուի Պ. Գասդարիտէսի դեղարանն, Քարաքէյ թիւ 5 և ի Դեղագործական Մթերանոցն, Մեծ փողոց Գալաթիոյ, 35, Կայսրան Պէշիքթաշի Թըրամուէյիցի։

Ծան. Մակսդրիկի զատարանն 3000 ֆրանքի տուգանաց և դատին ծախուց դատապարտեց Պրուինման և Գոնգանցէն խմբագիրներն, այս դեղին դէմ գրած լինելնուն համար։ Պուա-լը-Տիբի վերաքննիչ ատեանը բոլորովին հաստատեց այս վճիռը։ (12 մայիս 1885)։ 979

L'AVENIR DES FAMILLES ԼԱՎԸՆԵՒ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ

ԸՆՏԱՆԵԱՑ ԱՊԱԳԱՅՑՆ

Ապահովագրական Փոխադարձ Ընկերութիւն՝ Դրամագլխոց վերակազմութեան համար 1880 ին կազմեալ՝ ի Լիոն նօտար Մէդիթիօ տը Պէլէռի ատաչք պայմանագրով

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է 61, Ռէսբիսլիք փողոց, 61—Լիոն (Ֆրանսա)

Ապահովագրեալ դրամագլուխը 53 միլիոն ֆրանք

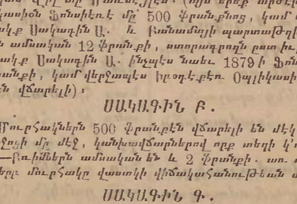

Մինչեւ ցայսօր եղած վճարումները են, 1,000,000 ֆրանք

Տարին չորս վիճակահանութիւն՝ Յունվար, Ապրիլ, Յուլիս և Հոկտեմբեր

Վարչական խորհուրդ՝ Պ. Հիվէլին, բժիշկ ի Լիոն, նախագահ.
Պ. Անլէին, նախկին սենատոր, հիմնադիր ընկերութեան, ի Լիոն.
Օտիթիէ, նախկին շահագիր չորրորդ ջրմանարի ի Լիոն.
ՊՈՒՐ, հասարակաց ի Լիոն. Գ. ԼԷՍԱՔ կալուածատէր ի Լիոն. ՄԱՌԳԷԼ կալուածատէր ի Լիոն. ՌՈՔ, հասարակաց ի Լիոն. ՄԷՆԷՆ, ի Լիոն Մ. Ժ. ԳԱՀԷՆ, հաշուապահ ի Լիոն, հաշուեբննիչ. Մ. ԱԼԼԷՆ, տեսուչ պատուիրակ, ընդհանուր տնօրէն։

Լ'ԱՎԸՆԵՒՍ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ, որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր խնայողութեան, արագ զարգացում մ'ունեցած է։ Իւր նպատակն է որոշեալ պայմանագրի մէջ վերակազմել գրամագլուխ, կանխավճարներու հաւանականութեամբ։—Մուրհակներ կուտայ թէ՛ ի փոխարէն միայ վճարի մը և թէ՛ ամնական հաւասար վճարներու. (կարելի է ստորագրուիլ ամնական մինչեւ մէկ ֆրանքէ սկսեալ)։ Ապահովագրեալներ ունինք որոնք մէկ ֆրանք մը վճարած էին և երկու հարիւր ֆրանք ստացած են։

Վճարմունք կը կատարուին վիճակահանութեամբք, որք երեք ամիսն անգամ մը տեղի կ'ունենան ի կեդրոնատեղին ընկերութեան, ի ներկայութեան վարչական խորհրդին և շահակիցներու, հաշուական ստիպիսի գործողութեամբք զորս ամէն մարդ կրնայ ստուգել։

Ընկերութեան գործառնութիւններ պէտք չէ չփոթել վիճակահանութեանց հետ ուր տոմսերը քնաւ արժէք չունին վիճակահանութենէն դուրս։ Մեր մտ, ընդհանրապէս, ամենուն ալ վճարմունքն ապահովեալ է, քիչ մը կանուխ կամ քիչ մը ուշ, ըստ դիպուածի.

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆԵՐ

Ընկերութեանս գործառնութիւնքը բազմատիպի են, ինչպէս Շարժական արժէքից և փոխ տրուած դրամագլխոց ապահովագրութիւն, կոլորատիւ դրամագլխոյ մը վերակազմութիւն, Լրացեալ գրութիւնք և Գլխաւորագրութեանց և Ջրատարաբաշխեանց մէջ գործածուած գրամագլխոյ, Պանկանց համար Օժիտք, Հանգստեան մնացեալ ծերութեան համար, Ցիեանս կեանքանեանց կազմութիւն, ի մի բան այն ամէն գործառնութիւնք որոց նպատակն է խնայողութիւն։

Այս արդիւնքը ձեռք բերելու համար, Ընկերութիւնս հաստատած է գանազան սակագներ որոց վճարմունքն տեղի կ'ունենան տարեկան կամ նուազ մերձանս ժամանակաց մէջ, ըստ բաղձանաց ապահովագրելոցն։

ՍԱԿԱԳԻՆ Ա.

Ամնական 1 ֆրանք, որ վճարուի միայն 60 ամիս, իրաւունք կուտայ 1000 ֆրանքի մուրհակի մը 10 թիւերով որոց ամէնքն ալ հեռաղեկտ կը մասնակցին ամէն բաշխման, մինչեւ ամբողջին վճարումն 1000 ֆրանքին։ Պարգ կրնայ ստորագրուիլ այնչափ անգամ 1000 ֆրանքնոց մուրհակի որչափ ամնական վճարք մէկ ֆրանքնոց։

5 ֆրանքի ամնական բռիմ մը, որ 60 ամիս վճարուի, իրաւունք կուտայ, ըստ ընտրութեան ստորագրողին, 5000 ֆրանքի ընկերութեան արժէթղթի մը, կամ միմիայն 3000 ֆրանքի և Լիոն քաղաքի պարտաթղթի մը, որք կը մասնակցին ամէն վիճակահանութեանց և պարգեւներուն, մինչեւ անգամ 50,000 ֆրանքի բաժնին։

Ի փոխարէն ամնական հինգ ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի, ըստ իւր ընտրութեան

1· 500 ֆրանքի, առանձնանշորհեալ մուրհակ տարեկան տարի կ'առնէնան մինչեւ ցվճարումն, կամ

2· 5000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա., կամ վերջապէս

3· 1000 ֆրանքի, Հիմնադրի մուրհակի մէկ տասներորդով։

Ծան. Անջեալ տարեշրջանին մէջ հիմնադրի Մուրհակներն ստացան 80 ֆրանք շահաբաժին, և նոր տարեշրջանին մէջ, շահաբաժինը պիտի լինի 100 ֆրանք մէն մի թիւերի վրայ։

Ի փոխարէն ամնական 8 ֆրանքի, ստորագրողն ըստ իւր ընտրութեան իրաւունք ունի

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և առանձնանշորհեալ Մուրհակի մը 500 ֆրանքէն վերի, և տարով տոկոսներ որք երեմարով կ'ուզին մինչեւ վճարումն որը։

Ծան. Այնչեալ տարեշրջանին մէջ հիմնադրի Մուրհակներն ստացան 80 ֆրանք շահաբաժին։

Ի փոխարէն ամնական 10 ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի ըստ իւր ընտրութեան

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և Պարտատիրոջի մը, կամ 1877ի Դանէսի Ֆինանիէն, կամ 1871 ի Վիլլ տը Բառիէն, կամ Վիլ տը Պառաէլլէն։ (այս երեք արժէթղթերէ վճարելի են 400 ֆրանքէն) կամ 1883 ի Օպիլիսանի Ֆինանիէռէ մը 500 ֆրանքնոց, կամ վերջապէս

5000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և Խանամայի պարտատիրոջի մը, շրջեալ տարեթիւն 1883ի։

Վերջապէս, ի փոխարէն ամնական 12 ֆրանքի, ստորագրողն ըստ իւր ընտրութեան իրաւունք ունի.

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. ինչպէս Նաեւ 1879ի Ֆինանիէռ կամ Գոմիւնալ Օպիլիսանի մը, վճարելի 500 ֆրանքի, կամ վերջապէս Իլոդէ-քէռ Օպիլիսանի մը (Գրէտի Ֆինանիէին հետ միացուած և 1000 ֆրանքէն վճարելի)։

ՍԱԿԱԳԻՆ Բ.

Այս սակագնին մէջ, Մուրհակներն 500 ֆրանքէն վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն միայն 25 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ'ունենան երեք ամիսն անգամ մը վիճակահանութեանց։—Բռիմներն ամնական են և 2 ֆրանքի. առ առաւելն կը պահանջուին մինչեւ 15 տարի. կը դադրին երբ մուրհակը վաստի վիճակահանութեան մէջ։

ՍԱԿԱԳԻՆ Գ.

Այս սակագնին մէջ, մուրհակք վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն մինչեւ 12 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ'ունենան տարին երեք ամիսն անգամ մը վիճակահանութեանց։—Բռիմներն ամնական են և 2 ֆրանքի. առ առաւելն կը պահանջուին մինչեւ 15 տարի. կը դադրին երբ մուրհակը վաստի վիճակահանութեան մէջ։

ՍԱԿԱԳԻՆ Դ.

Այս սակագնին մէջ, մուրհակք վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն մինչեւ 12 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ'ունենան տարին յունվարին, ապրիլին, յուլիսին և հոկտեմբերին. առաջին երեքն 100 ֆրանքէն և հոկտեմբերինն 500 ֆրանքէն։—Ամնական բռիմները 2 ֆրանքի են և միայն 50 ամիս վճարելի են։

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Լ'ԱՎԸՆԵՒՍ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ, ապահովագրական ընկերութիւն մ'է հաստատեալ ըստ հրամանագրոյն 1868, յունուար 22ի, և հետեւապէս կը գործէ ընդ հսկողութեամբ պետութեան։ Հեռի լինելով շահագիտական կամ առեւտրական ոեւէ գործէ, ոեւէ վտանգի ենթակայ չէ։

Իւր գանձած դրամը ընկերութիւնը կը գործածէ պետական Աբէթղթոց, Գանձագ թուղթերու կամ Պետութեան, քաղաքաց և հանգանգայ երաշխաւորութիւնը կրող թուղթերու. այս գումարը բաւական է ապահովելու համար իւր շրջաբերութեան հանած բոլոր մուրհակներուն վճարումն, այնպէս որ մէն մի ստորագրող բոլորովին ապահով է ստանալու իւր ապահովագրութեանց ամբողջ գումարը։

Տեղեկութեանց և բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Պերտս էֆ. Ամիարճեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Թաշ խան, Թիւ 40, Պահչէ-Գաբու, Պոլիս։ 1081

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

„ՏՕՅՉԸՐ ԼՕՅՏ"

Ի ՊԷՌԼԻՆ

Շահաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ ապրանք, դրամագրաք ևայլն, շոգենաւով եւ առաքատաւուով ուղարկուած։

Ընդհանուր գործակալ Կ. Պոլսոյ

ՏԻՐԱՆ ՆԱԶԱՐԵԱՆ

Թիւ 1 Հավուզլու խան, Պոլիս

791

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒԶԻՒՔ—ԶԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1887, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒԶԻՒՔ—ԶԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	4	6	8	10	2	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42
	Առաւօտ											Իրիկուն									
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.
Կ. Պոլիս	6	15	6	49	7	17	7	45	8	15	8	41	9	10	10	11	10	37	11	10	11	38
Գալաթա—գաղաւ	6	27	6	58	7	26	7	54	8	26	8	50	9	19	10	20	10	46	11	19	11	47
Եէնի—գաղաւ	6	32	7	2	7	30	7	58	...	8	54	9	23	10	24	10	50	11	23	11	51
Տարսուս փաշա	...		...		...		...		...		...		...		...		...		...		...
Սամաթիա	6	39	7	8	7	36	8	4	...	9	...	9	29	10	30	10	56	11	29	11	57
Եէնի—գաղաւ	6	44	7	12	7	40	8	9	8	37	9	4	9	32	10	34	10	59	11	33	12
Մագրիգիւղ	6	57	7	24	7	51	8	21	8	52	9	16	...	...	10	46	...	...	11	45	...
Ա.յ Մեհէչանս	...		7	33	...		8	30	9	4	9	25	...	...	10	55	...	...	11	55	...
Քիւչիւք Զէք	...		...		...		...		9	14	...		...		...		...		12	3	...
...	...		...		...		...		...		...		...		...		...